

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

Komunitní plán sociálních služeb města Hořovice a spádových obcí na období 2020–2024

Dokument vznikl v rámci projektu „Aktualizace komunitního plánu sociálních služeb města Hořovice a spádových obcí na období 2020–2024“ č. CZ.03.2.63/0.0/0.0/16_063/0006561, který je financován z ESF prostřednictvím Operačního programu Zaměstnanost.

Tento dokument je podkladem pro zajištění sociálních a návazných služeb v území ORP Hořovice.

Je podkladem pro zařazení potřebných sociálních služeb do sítě sociálních služeb Středočeského kraje, pro rozdělování finančních prostředků ze Sociálního fondu města Hořovice, pro obce z území ORP a pro další donátory.

Obsah

1 Úvodní slovo	5
2 Řízení a financování sítě sociálních služeb	6
3 Historie plánování sociálních služeb na území ORP Hořovice	9
3.1 Město Hořovice a komunitní plánování sociálních a návazných služeb	9
3.2 Nastavení projektu a základní informace o projektu	9
<i>Realizované aktivity</i>	<i>10</i>
3.3 Organizační struktura plánování sociálních a návazných služeb	12
<i>Garanti procesu plánování</i>	<i>12</i>
3.4 Zapojení veřejnosti a dalších aktérů do aktualizace	15
4 Základní popis území ORP Hořovice z hlediska potřeb komunitního plánování sociálních služeb	17
4.1 Charakteristika ORP Hořovice	17
4.2 Rodiny s dětmi	19
<i>Státní sociální podpora</i>	<i>19</i>
4.3 Senioři, lidé se zdravotním postižením, nezaměstnaní, sociálně vyloučení	20
<i>Klienti OSVZaš</i>	<i>20</i>
<i>Příspěvek na péči</i>	<i>22</i>
<i>Dávky pro osoby se zdravotním postižením</i>	<i>23</i>
<i>Držitelé průkazu OZP</i>	<i>23</i>
4.4 Lidé ohrožení sociálním vyloučením	24
<i>Exekuce</i>	<i>24</i>
<i>Mimořádná okamžitá pomoc</i>	<i>26</i>
<i>Příspěvek na živobytí</i>	<i>26</i>
4.5 Bydlení	27
<i>Příspěvek na bydlení</i>	<i>27</i>
<i>Doplatek na bydlení</i>	<i>28</i>
4.6 Shrnutí nejdůležitějších zjištění	29
5 Závěry analytických kroků	31
5.1 Popis poskytovaných sociálních a návazných služeb v území ORP Hořovice	31
<i>Metodologie šetření</i>	<i>31</i>
<i>Shrnutí statistických údajů v rámci poskytovaných sociálních služeb</i>	<i>32</i>
<i>Shrnutí zkušeností poskytovatelů SSL</i>	<i>33</i>

5.2 Popis a vyhodnocení finančních zdrojů pro poskytování sociálních a návazných služeb na území ORP Hořovice	35
<i>Metodologie.....</i>	<i>35</i>
<i>Finanční priority obcí a měst správního obvodu ORP Hořovice</i>	<i>36</i>
<i>Shrnutí hlavních zjištění.....</i>	<i>38</i>
6 Popisy potřeb jednotlivých skupin	39
6.1 Analýza potřeb rodin, dětí a mládeže v ORP Hořovice	39
<i>Vymezení cílové populace</i>	<i>39</i>
<i>Shrnutí hlavních zjištění.....</i>	<i>40</i>
6.2 Analýza potřeb seniorů a lidí se zdravotním postižením	41
<i>Charakteristika respondentů</i>	<i>42</i>
<i>Shrnutí hlavních zjištění.....</i>	<i>42</i>
6.3 Analýza potřeb pečujících o zdravotně postižené v území ORP Hořovice.....	44
<i>Charakteristika respondentů.....</i>	<i>44</i>
<i>Shrnutí hlavních zjištění.....</i>	<i>45</i>
6.4 Analýza lidí ohrožených sociálním vyloučením v území ORP Hořovice	46
<i>Vymezení cílové populace</i>	<i>47</i>
<i>Shrnutí hlavních zjištění.....</i>	<i>48</i>
7 SWOT analýza	51
<i>SILNÉ STRÁNKY.....</i>	<i>51</i>
<i>SLABÉ STRÁNKY.....</i>	<i>52</i>
<i>PŘÍLEŽITOSTI.....</i>	<i>53</i>
<i>OHROŽENÍ.....</i>	<i>54</i>
8 Vize.....	55
9 Prioritní oblasti na období 2020–2024	56
10 Způsob monitoringu a vyhodnocení platného plánu	58
11 Přílohy.....	59
12 Použité zkratky.....	60

1 Úvodní slovo

Bylo nebylo, dávno tomu...

Je to až neuvěřitelné, ale skutečně uběhlo již deset let od počátku plánování sociálních služeb pro Hořovice a ostatní obce ze správního obvodu. Někomu se může zdát, že je to jen chvilka, jinému, že doba plynula velmi pomalu. Někteří mohou namítat, že se vlastně nic nezměnilo, a někdo jiný zase bude poukazovat na možnosti a změny, které plánování přineslo. Každý máme jiný názor a jiný pohled. Ten můj je spíše profesionální. Z mého pohledu všichni, kdo se podíleli na tvorbě a zejména pak na realizaci opatření Komunitního plánu sociálních služeb, odvedli velký kus práce. Dali do své činnosti spoustu času, elánu, nápadů a rozhodnutí. Za to jim patří dík a uznání.

Doba jde však dopředu a my nemůžeme zůstat nečinní. Je nutné, aby se naše skutky zrevidovaly a přizpůsobily změnám a případně i zcela novým podmínkám. Proto jsme v uplynulých dvou letech opět usilovně pracovali na získávání informací, popisování stávajících služeb, nutnosti nových služeb tak, abychom vytvořili nový plán pro nastávající období do roku 2024, který právě držíte v rukou. Velký díl jsme již odvedli. Co bychom chtěli zlepšit, vytvořit, jsme již popsali. Ještě větší díl nás však čeká – uskutečnit tyto plány. K tomu potřebujeme mnoho aktivních lidí, zástupců služeb, politiků a všech, kterým není lhostejno v jakém městě, regionu a za jakých podmínek žijí, chtějí něco změnit, chtějí pomoci druhým.

Nic však není neměnné a možná než se nadějeme, budeme opět tvořit plán nový. Ale nepředbíhejme. Píše se rok 2019 a do konce současného Komunitního plánu nám zbývá pět let. Tak pojďme pracovat.

Vyzývám všechny, kdo mají chuť a nebojí se: **PODPOŘTE NÁS, ZAPOJTE SE.**

Děkuji.

Mgr. Olga Kebrlová

vedoucí Odboru sociálních věcí, zdravotnictví a školství Městského úřadu Hořovice

2 Řízení a financování sítě sociálních služeb

„Komunitní plán sociálních služeb města Hořovice a spádových obcí je klíčovým dokumentem v procesu rozvoje sociálních a návazných služeb v území. Jeho tvorbu i následnou realizaci stanovených priorit je důležité vnímat v kontextu obecného systému řízení a financování sítě sociálních služeb.

Dle zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů, zejm. § 92–95 je v oblasti zajištění, rozvoje a financování sociálních služeb klíčová úloha přidělena krajům. Kraje definují krajskou síť sociálních služeb, zpracovávají střednědobý plán rozvoje sociálních služeb, nastavují pravidla pro financování sociálních služeb jakožto služeb obecného hospodářského zájmu a samotné financování sociálních služeb prostřednictvím finančních prostředků ze Státního rozpočtu ČR i prostřednictvím vlastních rozpočtových prostředků kraje.

Zákon o sociálních službách však ve výše uvedených ustanoveních definuje úlohu obcí s rozšířenou působností (ORP). V této souvislosti lze zdůraznit především povinnost ORP zajišťovat sledování potřeb poskytování sociálních služeb na svém území a dále zákon o sociálních službách výslovně umožňuje ORP zpracovávat vlastní střednědobý plán rozvoje sociálních služeb a také definovat místní síť sociálních služeb na území své působnosti.

Kraj také definuje síť sociálních služeb na svém území, přičemž kromě jiných ukazatelů stanovuje především počet definovaných jednotek, které u daného poskytovatele sociálních služeb v rámci daného druhu sociálních služeb do této krajské sítě zařazuje. Krajská síť je pravidelně aktualizována, přičemž kraj zároveň stanovuje pravidla pro zařazení sociálních služeb (vč. nových) do krajské sítě pro dané období (kalendářní rok).

ORP mají v tomto procesu zásadní úlohu v oblasti zjišťování potřeb poskytování sociálních služeb na svém území. Kraj by měl logicky definovat způsoby a formy, kterými jsou tyto potřeby zjišťovány, a jak dochází k přenosu a zpracování těchto informací. Zvláště v některých rozsáhlých správních územích ORP může docházet jen velmi obtížně k zajištění mapování potřeb poskytování sociálních služeb na celém území ORP. To souvisí i s výkonem sociální práce ve správním území ORP, jak ji definují příslušná ustanovení zákona o sociálních službách, protože právě její výkon je klíčovým zdrojem informací o sociální situaci obyvatel žijících ve správním území ORP, a to včetně potřebnosti sociálních služeb.

Druhou úlohou ORP by mělo být zapojení do procesu tvorby, rozvoje a řízení sociálních služeb v daném kraji, přičemž žádoucím cílem je sladění politiky v oblasti sociálních služeb na úrovni kraje a ORP, resp. zajištění co nejvyšší míry synergie působení těchto samosprávních celků.

Komunitní plán sociálních služeb (střednědobý plán rozvoje sociálních služeb) může zpracovat každý územní samosprávný celek. Vždy je však jeho podoba i implementace odvislá od

kompetencí daného územně správního celku. V praxi tedy i dle hierarchické úrovně daného celku dochází k zásadním rozdílům v charakteru výsledného plánu. Zatímco kraj zpravidla zaměřuje svůj plán ryze na sociální služby, obce do svých plánů zahrnují i různě široce vymezené tzv. návazné či komunitní služby. Kritériem by pro tyto služby poskytované mimo rámec zákona o sociálních službách mělo být především zaměření na řešení či předcházení vzniku nepříznivých sociálních situací a na podporu sociálně vyloučených lidí.

V rámci uvedeného hierarchického uspořádání územních samosprávných celků při implementaci předmětných ustanovení zákona o sociálních službách lze tedy shrnout:

ORP

- je klíčovým aktérem při zajišťování rozvoje místní sítě sociálních služeb, při zjišťování potřeb financování sociálních služeb a významně se podílí na financování sociálních služeb nad rámec rozpočtových prostředků alokovaných prostřednictvím kraje,
- zároveň zajišťuje koordinaci činností spojených s řízením místní sítě sociálních služeb společně s ostatními obcemi ležícími na území správního obvodu ORP,
- současně zajišťuje (zpravidla) komunikaci, projednávání a prosazování společných priorit v rámci území ORP v oblasti rozvoje sociálních služeb na krajské úrovni,
- z hlediska financování místní sítě sociálních služeb pak zpravidla využívá kombinace různých finančních nástrojů pro zajištění poskytování sociálních služeb.

Z

Obec na území ORP

- dle zákona o sociálních službách nemá přiděleny kompetence, nicméně, např. dle zákona o obcích, má povinnost zajišťovat všestranný rozvoj svého území,
- větší obce tak mohou ve větším či menším rozsahu zajišťovat samotné poskytování sociálních služeb (např. prostřednictvím vlastní příspěvkové organizace či vlastní dotace) pro své občany, v takovém případě se na provozu dané služby často obec podílí významným způsobem,
- zpravidla poskytují příspěvky (dotace) na poskytování sociálních služeb, případně na zajištění dostupnosti sociální služby pro své občany, což pro poskytovatele může být důležitým přínosem i při zohlednění skutečnosti, že se jedná často o nízké či symbolické hodnoty, nicméně:
 - pro poskytovatele může dojít k eliminaci případných ztrát v případě, že poskytují služby nad rámec své běžné působnosti (např. úhrada cestovních nákladů),
 - pro poskytovatele je velmi často kritériem pro zařazení do krajské sítě sociálních služeb (či stanovení výše podpory) také doložení vícezdrojového

financování, tedy příspěvků i od obcí a měst, jejichž občanům služby poskytují.

MAS

- působnost MAS se odvíjí od jejich územního vymezení a členských měst a obcí,
- žádoucí je, aby jejich území a členstvo odpovídalo vymezení správního obvodu ORP v situaci, kdy vytvořené partnerství je využíváno pro zajištění nejen zákonných povinností ORP, ale také realizaci samostatných politik členských měst a obcí, přičemž zároveň MAS vytváří prostředky pro jejich naplňování,
- MAS mohou zároveň alokovat významné finanční prostředky do rozvoje sítě sociálních služeb na svém území při zohlednění udržitelnosti vynaložených „investic“,
 - pokud však MAS nenaplnuje výše uvedené podmínky (správní území ORP a také sdílená „suverenita“ sídelního města MAS v oblasti rozvoje sociálních služeb), může jen velmi obtížně ovlivňovat zákonné kompetence kraje a ORP dané ustanoveními § 92–95 zákona o sociálních službách; MAS v takovém případě může reálně rozvíjet návazné a komunitní služby, případně poskytovat především investiční prostředky pro rozvoj či zajištění dostupnosti potřebných sociálních služeb“ (Popis a vyhodnocení finančních zdrojů pro poskytování sociálních a návazných služeb na území ORP Hořovice, Jan Špatenka 2019).

3 Historie plánování sociálních služeb na území ORP Hořovice

3.1 Město Hořovice a komunitní plánování sociálních a návazných služeb

Proces komunitního plánování sociálních služeb (dále KPSS) v Hořovicích započal v roce 2009. V letech 2009–2011 realizovalo proces KPSS občanské sdružení Digitus o.s., které zpracovalo základní komunitní plán, ale nepodařilo se mu získat finanční prostředky na jeho realizaci.

Od roku 2012 převzalo realizaci procesu komunitního plánování město Hořovice prostřednictvím Odboru sociálních věcí a zdravotnictví a zahájilo přípravy na zpracování KPSS. Proběhla setkání všech čtyř pracovních skupin a dvakrát jednala řídicí skupina. V obecné rovině byly zmapované potřeby cílových skupin (bez podpory odborníků z oblasti sociologie a plánování) a řídicí skupinou označené potřeby, které mají přednost v řešení před ostatními. Současně byl zahájen sběr dat pro stručný popis území ve vztahu k sociálním službám. V tomto období bylo komunitní plánování realizováno pouze v rámci města Hořovice, a to pouze dílčími aktivitami.

Na počátku roku 2012 navázalo s městem Hořovice spolupráci Centrum pro komunitní práci střední Čechy (dále CPKP), které od té doby poskytuje metodické vedení procesu KPSS. V rámci výzvy Evropského sociálního fondu došlo k upřesnění spolupráce a CPKP získalo finanční podporu na aktualizaci komunitního plánu sociálních služeb města Hořovice a rozšíření působnosti i na spádové obce ORP. Město Hořovice bylo partnerem realizovaného projektu. Výstupem byl mimo jiné Komunitní plán sociálních služeb města Hořovice a spádových obcí na období 2014–2018.

Na začátku roku 2017 byly zahájeny přípravy aktualizace Plánu na roky 2020–2024 opět ve spolupráci s Centrem pro komunitní práci střední Čechy. I pro toto období se podařilo získat podporu z Evropského sociálního fondu prostřednictvím projektu „Aktualizace komunitního plánu sociálních služeb města Hořovice a spádových obcí na období 2020–2024“ číslo CZ.03.2.63/0.0/0.0/16_063/0006561. Tento dokument je jeden z hlavních výstupů tohoto projektu.

Po celou dobu realizace procesu plánování jsou informace o procesu plánování, jeho průběhu a možnostech zapojení průběžně zveřejňovány v regionálních médiích, v Hořovickém měšťanovi a Podbrdských novinách nebo na webových stránkách města Hořovice: www.pruvodcepomoci-horovice.cz.

3.2 Nastavení projektu a základní informace o projektu

Město Hořovice od ledna 2018 realizovalo ve spolupráci s Centrem pro komunitní práci střední Čechy projekt zaměřený na aktualizaci komunitního plánu sociálních a návazných služeb na území města Hořovice a spádových obcí ORP Hořovice. Jak je uvedeno výše, projekt je financován z EU

prostřednictvím Operačního programu Zaměstnanost. Město vystupuje v projektu jako partner bez finančního příspěvku. Cílem projektu je zajištění dostupnosti a kvality sociálních služeb občanům vycházející nejen z potřeb občanů, ale i z možností celého území. Výstupem projektu je jasná strategie udržitelnosti a rozvoje v oblasti sociálních služeb města Hořovice a spádových obcí na období 2020–2024. Doba realizace projektu od 1. 1. 2018 do 31. 12. 2019.

Výstupem projektu jsou následující dokumenty:

- Komunitní plán sociálních služeb města Hořovice a spádových obcí na období 2020–2024,
- Akční plán na rok 2019, Akční plán na roky 2020–2021,
- Katalog poskytovatelů sociálních a návazných služeb v tištěné a elektronické podobě (PDF),
- 7 druhů letáků – informační materiály pro občany a starosty, případně další pracovníky obcí,
- 2 videospoty informující o možnostech a způsobech poskytování pomoci na území ORP Hořovice.

A dále jsme odstranili komunikační bariéry pro CS neslyšících na webu města a na informačním webu pruvodcepomoci-horovice.cz, který je aktualizovaným průvodcem pomoci při řešení různých životních situací.

Ostatní aktivity projektu vedly k dílčím výstupům a jsou podkladem pro tvorbu Plánu či jeho závěry.

10

Realizované aktivity

V rámci analytické části byly realizovány níže uvedené činnosti:

- Zmapování poskytovatelů sociálních služeb (dále SSL) a návazných služeb (dále NS) v území a vytvoření jejich přehledu.
- Vytvoření Přehledu obcí v ORP Hořovice, který mapuje všech 37 obcí ORP.
- Z dostupných zdrojů byly dále získány strategické a analytické dokumenty obcí vztahující se k sociálním službám a komunitnímu plánování.
- Sběr dalších dat a informací (přehled exekucí, data z výkaznictví OSVZaŠ MěÚ Hořovice, statistiky sociálních dávek, přehled dětských psychiatrů a psychologů, zmapování MAS a DSO – místní akční skupiny a dobrovolné svazky obcí, finanční zdroje v rámci obcí směřující do sociální oblasti apod.).

Dále v rámci analytické části byly realizovány za účelem mapování potřeb občanů:

- 2 skupinové rozhovory v rámci MěÚ Hořovice – OSVZaŠ,
- 8 ohniskových skupin s cílovými skupinami,
- 26 rozhovorů v rámci poskytovatelů sociálních služeb,
- 13 rozhovorů se starosty obcí ORP Hořovice,
- 22 rozhovorů s pečujícími.

V rámci analytické části byly zpracovány následující dokumenty:

- SWOT analýza.
- Základní popis území ORP Hořovice z hlediska potřeb komunitního plánování sociálních služeb.
- Popis poskytovaných sociálních a návazných služeb v území ORP Hořovice.
- Popis a vyhodnocení finančních zdrojů pro poskytování sociálních a návazných služeb na území ORP Hořovice.
- Rodina, děti, mládež v ORP Hořovice: Analýza potřeb z pohledu sociálních pracovníků a poskytovatelů sociálních služeb.
- Senioři a lidé se zdravotním postižením v ORP Hořovice: Analýza potřeb z pohledu sociálních pracovníků a poskytovatelů sociálních služeb.
- Analýza potřeb pečujících o zdravotně postižené v území ORP Hořovice.
- Lidé ohrožení sociálním vyloučením v ORP Hořovice: Analýza potřeb z pohledu sociálních pracovníků a poskytovatelů sociálních služeb.

V rámci podpory spolupráce v území byly realizovány:

- 6 jednání Řídící skupiny.
- 12 jednání Pracovních skupin na různá témata.
- Setkání s poskytovateli sociálních a návazných služeb, jejich uživateli, představiteli města a veřejnosti „Představme se!“ 20. května 2018 na nádvoří Starého zámku v Hořovicích.
 - o Soutěž Bezpečné město: prezentace projektů základních škol města Hořovice a nižšího gymnázia.
- Realizace 4 tematických vzdělávacích workshopů a poskytování odborných konzultací vedoucích ke zkvalitnění procesu.

V rámci jednání pracovních skupin byla řešena následující témata:

- Mapování stávající situace a potřeb v rámci jednotlivých cílových skupin (senioři; lidé se zdravotním postižením; rodiny s dětmi a mládež; lidé sociálně vyloučení a ohrožení sociálním vyloučením).
- Péče o seniory v domácím prostředí a dostupnost terénních služeb.
- Denní stacionář, asistenční služba, chráněné bydlení, zaměstnávání lidí se ZP.
- Strategie a rozpočet prevence kriminality města Hořovice na období 2019–2020.
- Nízkoprahové zařízení pro lidi bez přístřeší.
- Informovanost o sociálních službách a pomoci v náročných životních situacích.
- Děti cizinců/zvládnutí školní docházky.
- Hledání vhodných prostor pro NZDM.

Odborným garantem procesu komunitního plánování sociálních služeb v Hořovicích a spádových obcích je **vedoucí Odboru sociálních věcí, zdravotnictví a školství MěÚ Hořovice**, která zprostředkovává tok informací mezi volenými orgány města, Řídící skupinou a dalšími subjekty procesu KPSS a současně poskytuje konzultace, data a připravuje materiály pro volené orgány města související s KPSS. Výstupy, schválené Řídící skupinou, předkládá Radě města Hořovice a Zastupitelstvu města Hořovice.

Politickým garantem procesu Komunitního plánování sociálních a návazných služeb ve městě Hořovice a spádových obcích je zástupce města Hořovice, který prosazuje výstupy procesu plánování na politické úrovni.

Metodická podpora

Metodická podpora procesu Komunitního plánování sociálních a návazných služeb je zajišťována externě dle individuálních potřeb v jednotlivých fázích procesu plánování a na základě individuálně domluvené spolupráce. V době aktualizace tohoto plánu ji zajišťovalo Centrum pro komunitní práci střední Čechy.

Koordinace procesu plánování

Koordinací procesu je pověřen/a Koordinátor/ka sociálních služeb (dále jen „Koordinátor/ka“), který/á je začleněn/a do Odboru sociálních věcí, zdravotnictví a školství MěÚ Hořovice.

Koordinátor/ka je manažerská výkonná role v rámci procesu KPSS, je členem Řídící skupiny.

Zajišťuje následující činnosti:

- celkově koordinuje proces plánování, tzn. hladký průběh procesu, uvádí do vzájemného souladu řešení jednotlivých úkolů, časové možnosti jednotlivých účastníků,
- koordinuje proces aktualizace KPSS města Hořovice a spádových obcí,
- koordinuje plnění komunitního plánu, má přehled o všech jeho aktivitách,
- aktivně spolupracuje při zpracování projektových žádostí,
- spolupracuje s organizacemi působícími v sociální a návazné oblasti v Hořovicích a spádových obcích,
- podílí se na zvýšení informovanosti, zpracovává a aktualizuje materiály pro webovou prezentaci na stránkách města a pruvodcepomoci-horovice.cz, pro městský zpravodaj Hořovický měšťan, pro místní a regionální média, městský rozhlas apod.,
- zajišťuje každodenní činnost spojenou s KPSS, běžné administrativní práce, zpracování zápisů, archivaci materiálů,
- pravidelně zpracovává akční plány a jejich vyhodnocování,
- organizuje formování a setkávání pracovních skupin, tematických setkání a Řídící skupiny,
- připravuje aktualizaci Katalogu poskytovatelů sociálních a návazných služeb,
- organizačně zajišťuje veřejná projednání a propagační akce,
- o činnostech informuje garanta projektu,
- spolupracuje se subjektem zajišťujícím metodickou podporu,
- komunikuje s dalšími odbory MěÚ Hořovice a komisemi či výbory Rady města,
- komunikuje se zástupci spádových obcí,
- průběžně se vzdělává.

Koordinace předpokládá dobrou znalost místních podmínek a vyžaduje velmi dobrý přehled o naplánovaných úkolech a termínech plnění, souvislostech mezi nimi a míře rozpracovanosti jednotlivých úkolů.

Řídící skupina

Řídící skupina (ŘS) je stálým výkonným, iniciačním a koordinačním orgánem Rady města Hořovice v oblasti realizace komunitního plánování sociálních služeb (dále jen KPSS). Úkolem a pravomocí této skupiny je řídit proces komunitního plánování. Řídící skupina schvaluje všechny důležité kroky a dokumenty, které jsou v procesu KPSS realizovány či připraveny. Je odpovědná za zapojení veřejnosti, uživatelů, poskytovatelů a zadavatelů. ŘS zřídila svým usnesením č. 1 ze dne 9. 1. 2019 Rada města Hořovice. Funkční období skupiny končí dne 31. 12. 2022.

Zajišťuje následující činnosti:

- podílí se na zjišťování potřeb a získávání zdrojů v oblasti sociálních služeb,
- navrhuje krátkodobé i dlouhodobé cíle a priority rozvoje sociálních služeb v postupných krocích a úkolech k jejich dosažení,
- plánuje služby v oblasti sociální a sociálně zdravotní dle místních specifik a potřeb jednotlivých občanů,
- vypracovává systém sociálních služeb na místní úrovni, odpovídající zjištěným místním potřebám reagujícím na lokální odlišnosti,
- projednává a zpracovává podněty z pracovních skupin, navrhuje řešení,
- předává informace o aktivitách, potřebách a trendech v oblasti sociálních služeb na principech partnerství mezi všemi účastníky, pracuje s informacemi a zohledňuje již vytvořené a osvědčené spolupráce, zapojuje místní společenství,
- prezentuje navenek své aktivity,
- zaměřuje se na hledání nových lidských a finančních zdrojů,
- ustanovuje pracovní skupiny,
- navrhuje a schvaluje externí spolupracovníky pro realizaci KPSS,
- sleduje a vyhodnocuje realizaci KPSS,
- spolupracuje s dalšími subjekty v regionu, které se spolupodílejí na komunitním plánování sociálních služeb.

Řídící skupina:

- ŘS má nejvýše 12 členů,
- členy ŘS jsou zpravidla členové Rady a Zastupitelstva města Hořovice a okolních obcí, vedoucí odboru sociálních věcí, koordinátor komunitního plánování, zástupci pracovních skupin a další zájemci o proces komunitního plánování,
- členem může být zástupce obcí ORP,
- ŘS funguje na principu rovného postavení všech členů a rozhoduje demokratickým způsobem na základě rovného přístupu k informacím,
- ŘS si ze svých členů volí předsedu a místopředsedu,

- jednání ŘS se mohou účastnit hosté, zejména odborní experti a zástupci zainteresovaných subjektů, obcí, případně metodik,
- zasedání ŘS svolává a řídí koordinátor KPSS,
- zasedání se koná podle potřeby, nejméně 2x ročně,
- způsob jednání ŘS upravuje jednací řád.

Pracovní skupiny

Cílem setkávání pracovních skupin (PS) bylo definovat problémy z pohledu cílových uživatelů, navrhnout východiska a doporučit návrhy řešení. Do PS jsou kromě poskytovatelů sociálních a návazných služeb zváni rovněž občané a uživatelé sociálních služeb, kteří měli ke konkrétním problémům co říci a přispěli ke konstruktivní diskusi, např. neformální pečující. V rámci místního partnerství se vytvářejí a mění pracovní skupiny dle potřeby, např. pro skupiny uživatelů sociálních služeb:

- senioři a lidé se zdravotním postižením,
- lidé ohrožení sociálním vyloučením,
- rodiny s dětmi, mládež,
- jiné dle aktuálních témat.

V pracovních skupinách jsou zastoupeni poskytovatelé, uživatelé, veřejnost a zadavatelé sociálních služeb. Jsou otevřené všem zájemcům.

Jednání pracovní skupiny vede koordinátor/ka, případně vedoucí pracovní skupiny, je-li zvolen.

15

Členové PS vykonávali tyto činnosti:

- spolupracovali na mapování potřeb občanů a sběru podkladů,
- spolupracovali při komunikaci s občany,
- navrhovali řešení a zdroje pro zajištění aktivit a jednotlivých opatření, které jsou stanoveny v akčním plánu,
- spolupracovali na rozpracování cílů do opatření a aktivit,
- navrhovali finanční zajištění stanovených aktivit,
- spolupracovali na naplňování plánu.

3.4 Zapojení veřejnosti a dalších aktérů do aktualizace

V rámci projektu byla zapojena veřejnost na různých úrovních. Konkrétně se jednalo o zapojení:

- poskytovatelů sociálních a návazných služeb,
- obyvatel, kteří se s tématem identifikovali,
- uživatelů různých druhů sociálních a návazných služeb,
- zaměstnanců Městského úřadu Hořovice a dalších pracovníků obcí z celého ORP Hořovice,
- dotčené veřejnosti,
- dalších odborníků,
- zastupitelů.

Zapojení veřejnosti probíhalo různými způsoby:

- setkáváním pracovních skupin,
- v rámci analýz potřeb formou rozhovorů, dotazníků, ohniskových skupin a dalších individuálních schůzek,
- připomínkováním dokumentů.

Zde několik čísel:

- proběhlo zhruba 118 různých forem setkání (pracovní skupiny, setkání se starosty spádových obcí, individuální schůzky s poskytovateli či starosty, individuální schůzky s dětmi, mládeží, pečujícími, rodiči s dětmi, lidmi se zdravotním postižením, odborné konzultace a vzdělávací workshopy apod.).

4 Základní popis území ORP Hořovice z hlediska potřeb komunitního plánování sociálních služeb

Cílem této kapitoly je popsat dostupné údaje o územním obvodu ORP Hořovice z hlediska několika tematických oblastí významných z pohledu komunitního plánování sociálních služeb. Těmito oblastmi zájmu, které se v mnoha ohledech překrývají s kategoriemi aktivit sociální práce a služeb, jsou rodiny s dětmi, lidé se zdravotním postižením a senioři, lidé ohrožení sociálním vyloučením a oblast bydlení.

Údaje (data), s nimiž zde pracujeme, pocházejí z několika zdrojů a v takto ucelené podobě je nelze nalézt nikde jinde. Jsou zde zahrnuta veřejně dostupná data o obyvatelstvu ORP Hořovice zpracovávaná Českým statistickým úřadem, statistická data Ministerstva práce a sociálních věcí, např. o počtech příjemců některých sociálních dávek, a data z evidence Odboru sociálních věcí, zdravotnictví a školství (OSVZaŠ) MěÚ Hořovice, která se týkají počtů klientů v rámci specifických součástí agendy tohoto odboru.

Většina shromážděných dat zachycuje období posledních tří až pěti let, takže je možné alespoň zčásti zachytit vývoj dostupných statistik v čase a na základě toho formulovat dílčí závěry. Stejně tak je možné u některých údajů porovnat data za území celého ORP Hořovice s daty za samotné město Hořovice.

17

4.1 Charakteristika ORP Hořovice

SO ORP HOŘOVICE
(slav k 1. 1. 2018)

Správní obvod obce s rozšířenou působností HOŘOVICE je vymezen územím obcí:

Běštín, Březová, Bzová, Cerhovice, Drozdov, Felbabka, Hořovice, Hostomice, Hředle, Hvozdec, Chaloupky, Chludstina, Jivina, Komárov, Kotopeky, Lážovice, Lhotka, Libomyšl, Lochovice, Malá Víska, Neumětely, Olešná, Osek, Osov, Otmíče, Podluhy, Praskolesy, Rpety, Skřípěl, Tlustice, Točnick, Újezd, Velký Chlumec, Vážina, Zaječov, Záluží, Žebrák.

Zdroj: Český statistický úřad (www.czso.cz)

Spádové území středočeské obce s rozšířenou působností Hořovice se rozkládá na ploše 28,8 ha a zahrnuje katastrální území celkem 37 obcí. Žije v něm celkem 29 647 obyvatel, což jsou 2,2 % obyvatelstva Středočeského kraje (1,352 mil.). Z hlediska rozlohy je ORP Hořovice dvacátou největší ORP ve Středočeském kraji (z celkových 34), co do počtu obyvatel je však osmnáctá, což svědčí o mírně vyšší hustotě osídlení v porovnání s ostatními ORP kraje. Počtem obyvatel je ORP Hořovice srovnatelná např. s ORP Poděbrady (30 869), která má však v porovnání s ní o pětinu větší rozlohu (34 865 ha). Sousední ORP Beroun je zase co do počtu obyvatel přibližně dvojnásobný (62 706), ačkoli zaujímá v porovnání s ORP Hořovice pouze zhruba o dvě pětiny větší rozlohu (41 565 ha).

Město Hořovice je s 6 826 obyvateli třicátým prvním nejlidnatějším městem Středočeského kraje (z celkových 84). Počtem obyvatel jsou mu nejbližší města Český Brod (6 992) a Úvaly (6 673). Obyvatelstvo města Hořovice tvoří bezmála čtvrtinu (23,0 %) obyvatel celého spádového území ORP Hořovice. Formální statut města mají v území ORP ještě obce Hostomice (1 765 obyvatel) a Žebrák (2 181 obyvatel). Celkový podíl městského obyvatelstva tudíž v rámci ORP činí 36,3 %. V rámci celého Středočeského kraje je přitom podíl městského obyvatelstva nadpoloviční (52,2 %).

Tabulka 1a: Základní charakteristiky území ORP Hořovice (k 31. 12. 2017)

Obec s rozšířenou působností	Počet obcí	Výměra (ha)	Počet obyvatel celkem	v tom ve věku		
				0–14	15–64	65+
Hořovice	37	28 797	29 647	4 640	19 183	5 824

Tabulka 1b: Základní charakteristiky města Hořovice (k 31. 12. 2017)

Město	Výměra (ha)	Počet obyvatel celkem	v tom ve věku		
			0–14	15–64	65+
Hořovice	955	6 826	1 041	4 473	1 312

Zdroj: ČSÚ – Statistická ročenka Středočeského kraje 2018

Věkové struktury ORP Hořovice a města Hořovice vykazují významně nižší podíly nejmladší (0–15 let) věkové skupiny oproti nejstarší (65 a více let) věkové skupině. Zatímco v případě celého ORP je to 15,7 % ku 19,7 %, v případě města Hořovice je to 15,3 % ku 19,2 %. V rámci celého Středočeského kraje činí tyto podíly 17,5 % ku 17,9 %. ORP Hořovice i město Hořovice tak mají relativně nízký podíl obyvatel nejmladší věkové kohorty a naopak vyšší podíl nejstarší kohorty v porovnání s celým Středočeským krajem.

4.2 Rodiny s dětmi

Státní sociální podpora

V rámci evidence vyplácených sociálních dávek, jejichž adresáty jsou rodiny s dětmi (Tabulka 2), je v námi zkoumaném území patrný v uplynulých letech rozdílný vývoj.

Tabulka 2: Průměrný měsíční počet příjemců dávek státní sociální podpory za sledovaný rok

Typ dávky	Město Hořovice						ORP Hořovice					
	Rok						Rok					
	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Přídavek na dítě	204	211	202	188	166	130	874	867	815	703	574	431
Rodičovský příspěvek	184	179	181	171	166	159	760	718	735	740	752	737
Porodné	3	13	6	10	10	5	17	26	44	33	35	16

Zdroj: MPSV

Na rozdíl od přídavku na dítě, kde je možné sledovat jednoznačný pokles průměrného měsíčního počtu vyplácených dávek, u rodičovského příspěvku se jedná spíše o mírný pokles a počet vypláceného porodného naopak až do roku 2018, kdy byl také zaznamenán pokles, rostl. Zatímco počet průměrně měsíčně vyplácených přídavků na dítě klesl v ORP Hořovice mezi roky 2013 až 2018 z 874 na 431, tj. o 50,7 %, v městě Hořovice z 204 na 130, tj. o 36,3 %. Větší podíl na celkovém poklesu tak měly obce mimo samotné město Hořovice.

Rovněž počet vyplácených rodičovských příspěvků se snižoval, avšak ne tak výrazně. Jestliže v roce 2013 bylo v ORP Hořovice vypláceno 760 rodičovských příspěvků, pak v roce 2018 to bylo 737, tedy o 3 procenta méně. V mezidobí byl však pokles výraznější (2014: 718, tj. o 5,5 % méně než o rok dříve), poté počet příjemců rostl. V městě Hořovice byl pokles příjemců RP pozvolný, ze 184 v roce 2013 na 159 v roce 2018.

V případě porodného můžeme trend trvající do roku 2017 interpretovat celkově jako nárůst, poté však došlo v loňském roce k prudkému propadu. Zatímco v roce 2013 bylo vypláceno pouze 17 dávek porodného v ORP Hořovice a 3 v městě Hořovice, v roce 2017 činily 35 pro ORP a 10 pro město Hořovice. Za rok 2018 však počty klesly na 16 v ORP Hořovice a 5 v městě Hořovice, čímž se prakticky vrátily zpět na svou výchozí pět let starou hodnotu.

Jak tyto výsledky interpretovat? Zatímco vývoj rodičovského příspěvku – setrvalý až v poslední době spíše klesající trend – souvisí nejvíce s vývojem porodnosti, u dalších dvou dávek, které jsou testovány příjmem rodiny (vyplácí se až při nižším příjmu než je 2,7násobek životního minima), svědčí pokles o tom, že na tyto dávky má nárok klesající počet jednotlivců respektive rodin.

4.3 Senioři, lidé se zdravotním postižením, nezaměstnaní, sociálně vyloučení

Dalšími cílovými skupinami sociální práce, sociálních služeb, a tedy i komunitního plánování SSL jsou senioři, lidé se zdravotním postižením a lidé ohrožení sociálním vyloučením. Při popisu situace jednotlivých skupin vycházíme z dostupných dat Odboru sociálních věcí, zdravotnictví a školství MěÚ Hořovice, ze statistických dat MPSV o příjemcích příspěvku na péči a dávek pro lidi se zdravotním postižením a také z údajů o exekucích z tzv. mapy exekucí.

Klienti OSVZaŠ

Následující data vypovídají o počtech dospělých klientů, kteří jsou v evidenci sociálního odboru (OSVZaŠ) a kteří jsou adresáty sociální práce zaměstnanců tohoto odboru. V rámci sociální práce mohou být klienti zařazeni do více cílových skupin podle toho, jak se aktuálně proměňuje jejich životní situace a který z problémů právě převažuje (ztráta bydlení, stáří, nemoc apod.). Z hlediska statistických údajů jsou ale evidováni vždy pouze v jedné (hlavní) cílové skupině/kategorii.

Lidé ohrožení sociálním vyloučením jsou zpravidla zařazováni do cílové skupiny Nezaměstnaných, lidí s materiálními problémy či dluhy (v tabulce pod označením NMP). V případě pečujících, jejichž počet je poměrně nízký, je důvodem skutečnost, že sociální práce se většinou zabývá jinými problémy těchto klientů. Tudiž jsou do statistiky zahrnuti v jiné cílové skupině/kategorii než v kategorii Pečující.

20

Tabulka 3: Vývoj počtu klientů OSVZaŠ MěÚ Hořovice, kteří jsou adresáty sociální práce podle rozdělení do CS.

		2015		2016		2017		2018	
		aktivně se pracovalo	nově evidováni	aktivně se pracovalo	nově evidováni	aktivně se pracovalo	nově evidováni	aktivně se pracovalo	nově evidováni
OZP ¹		69	50	60	24	84	46	97	37
NMP ² , dluhy, sociální vyloučení, rizikový způsob života		65	36	100	49	120	51	167	57
Neadekvátní bydlení		40	40	18	7	23	18	23	15
Pečující		0	0	1	1	11	10	9	2
Agrese		0	0	0	0	2	2	1	1
Celkem		174	126	179	81	240	97	297	112
z toho	senioři	29	28	30	12	65	35	72	33
	bez přístřeší	3	2	3	0	4	4	1	1
Anonymní klienti			280		290		326		278

Zdroj: OSVZaŠ MěÚ Hořovice

¹ Osoby se zdravotním postižením (OZP)

² Nezaměstnaní, lidé s majetkovými problémy (NMP)

Z tabulky je patrné, že ve sledovaných letech od roku 2015 do roku 2018 narůstá celkový počet klientů, s nimiž sociální odbor aktivně pracuje. To platí zejména pro některé kategorie, konkrétně nejvyšší nárůst počtu klientů můžeme sledovat v kategorii Nezaměstnaní, lidé s majetkovými problémy a lidé ohrožení sociálním vyloučením. Rostoucí počet klientů se projevuje také v kategorii lidí/lidí se zdravotním postižením.

Vysvětlení velkého nárůstu počtu klientů můžeme hledat jednak v rozhovorech s pracovníky OSVZaŠ a jednak v rozhovorech s poskytovateli SSL či zástupci obcí. Podle výpovědí jednotlivých respondentů je hořovický sociální odbor velmi aktivní, v území se o jeho práci i konkrétních aktivitách ví a samotní pracovníci dlouhodobě prezentují práci sociálního odboru při různých příležitostech. Díky intenzivní spolupráci s poskytovateli sociálních a návazných služeb dochází často k doporučení služeb odboru klientům, stejně tak si klienti mezi sebou předávají kontakt na sociální odbor i konkrétní pracovníky. V mnoha případech se klienti po určité době vrací poté, co byl jejich spis vyřazen z evidence. Na základě uskutečněných rozhovorů i pracovních setkání v rámci komunitního plánování můžeme tedy usuzovat, že za rostoucím počtem klientů sociální práce v rámci OSVZaŠ stojí právě dobrá práce sociálního odboru.

Kategorií, kde můžeme naopak sledovat pokles počtu klientů, je kategorie Neadekvátní bydlení. Z počtu 40 klientů v roce 2015 se jejich počet snížil na 23 v roce 2018. Pracovníci sociálního odboru vysvětlují tento pokles konkrétní situací v roce 2015 a jejím postupným řešením. V roce 2015 došlo k náhlému úmrtí majitelky jedné z ubytoven a nájemníci této ubytovny přišli o bydlení. Kvůli tomu vzrostl počet klientů, kteří se na sociální odbor obrátili právě kvůli ztrátě bydlení. Jak se pracovníkům odboru postupně dařilo jejich situaci řešit, klesal také počet klientů v této kategorii.

Velmi nízké jsou počty klientů, kteří se do hledáčku sociálního odboru dostanou kvůli tomu, že byli vystaveni násilí a agresi.

Spolu s celkovým nárůstem počtu klientů roste také počet klientů sociálního odboru mezi seniory, zde je potřeba upozornit na to, že tento nárůst je výraznější než nárůst celkového počtu klientů.

Poslední údaje tabulky vypovídají o anonymních klientech odboru sociálních věcí, zdravotnictví a školství. Jedná se o poměrně velký počet klientů, s kterými pracovnice odboru řeší (zpravidla jednorázově) poradenství v různých oblastech, například poradenství ohledně sociálních dávek pro lidi se zdravotním postižením, poskytnutí kontaktů na poskytovatele sociálních služeb nebo půjčovnu kompenzačních pomůcek či žádosti do pobytových zařízení (domov seniorů, domov s pečovatelskou službou apod.). Časté je poradenství v oblasti zaměstnanosti a evidence na úřadu práce, poradenství týkající se dávek státní sociální podpory a hmotné nouze, případně informace o ubytování. Dále se jedná o poradenství ohledně invalidních důchodů či nemocenských dávek. V některých případech se z anonymních klientů časem stanou klienti, s nimiž je potřeba dlouhodobě pracovat.

Příspěvek na péči

Jiný pohled na strukturu cílové skupiny komunitního plánování sociálních služeb v rámci kategorie seniorů a lidí se zdravotním postižením než statistiky OSVZaŠ nabízejí údaje získané z dat Ministerstva práce a sociálních věcí (MPSV).

V nich je možné rozlišovat mezi příjemci různých typů dávek a dále diferencovat podle pohlaví, věku a stupně závislosti na péči jiného člověka. Data pokrývají období od poloviny roku 2014 až do poloviny roku 2018, takže je možné sledovat také vývoj v čase.

Nejprve se zaměřili na nejnovější dostupná data o příjemcích příspěvku na péči (PnP) (Tabulka 12). V polovině roku 2018 bylo v celém ORP evidováno 1 136 příjemců PnP, z nichž přes tři pětiny tvořily ženy (709, tj. 62 %). Více než čtvrtina příjemců PnP (310, tj. přes 27 %) měla trvalé bydliště v Hořovicích, přičemž v této skupině převažovaly ženy ještě výrazněji (199, tj. 64 %). Zastoupení příslušníků starších věkových kohort (nad 66 let) mezi příjemci PnP z řad obyvatel města Hořovic (210, tj. 67,7 %) je obdobné jako mezi příjemci s bydlištěm v ostatních obcích ORP (765, tj. 67,3 %). Data MPSV o příjemcích PnP bohužel nerozlišují mezi příjemci žijícími v pobytových zařízeních a těmi, kteří žijí v domácím prostředí, z nichž někteří jsou v péči neformálních pečujících.

Tabulka 4: Příjemci PnP dle věku, pohlaví a stupně závislosti (k 6/2018)

		Město Hořovice				ORP Hořovice			
		Počet příjemců příspěvku na péči				Počet příjemců příspěvku na péči			
Celkem		310				1 136			
z toho		199				709			
	ženy								
	<i>příjemci ve stupni závislosti a věku</i>	I.	II.	III.	IV.	I.	II.	III.	IV.
	0–7 let	3	1	2	0	10	9	8	2
	8–18 let	5	7	5	4	27	23	15	14
	19–26 let	2	0	2	1	7	6	7	7
	27–65 let	18	28	13	9	65	83	58	30
	66–75 let	14	19	16	4	60	77	53	17
	76–85 let	19	42	26	6	78	120	97	37
	86 a více let	6	23	23	12	19	72	90	45

Zdroj: MPSV

V porovnání s věkovými kohortami seniorů jsou děti a mladí lidé do 26 let mezi příjemci PnP početně mnohem méně zastoupeni. V rámci celé ORP tvořili příjemci do 26 let pouze 11,9 % (135), v samotných Hořovicích to bylo dokonce jen 10,3 % (32). V městě Hořovice i v celém ORP byli nejpočetnější příjemci PnP ve II. stupni závislosti (120 respektive 390), kteří tvořili 38,7 %

(Hořovice) a 34,3 % (ORP) všech příjemců. V rámci města Hořovice i ORP byli druzí nejčastější příjemci III. stupně (87 respektive 328), následovaní I. stupněm (67 respektive 266). Nejméně častý byl tedy podle očekávání IV. stupeň (36 v Hořovicích a 152 v celém ORP).

Ze srovnání čtyř sledovaných období, za něž jsou statistiky MPSV dostupné, vyplývá, že počet příjemců PnP v rámci města Hořovice i celého ORP dlouhodobě roste.

Dávky pro osoby se zdravotním postižením

Stejně jako počet příjemců příspěvku na péči roste také počet příjemců příspěvku na mobilitu (Tabulka 14). V rámci Hořovic stoupl v období 2014 až 2018 o 12,5 %, v ORP činí tento nárůst necelých 15 %. Naopak počet vyplacených příspěvků na zvláštní pomůcku podle údajů MPSV meziročně výrazně kolísá a v roce 2018 se vrátil zpět na úroveň roku 2014, to znamená na 2 vyplacené příspěvky za rok v městě Hořovice a 11 na území celého ORP.

Tabulka 5: Průměrný měsíční počet příjemců dávek pro osoby se zdravotním postižením za sledovaný rok

Typ dávky	Město Hořovice					ORP Hořovice				
	Rok					Rok				
	2014	2015	2016	2017	2018	2014	2015	2016	2017	2018
Příspěvek na zvláštní pomůcku	3	10	5	6	2	11	17	21	19	11
Příspěvek na mobilitu	208	202	206	215	234	762	800	801	842	875

Zdroj: MPSV

V letech 2015 až 2017 byly počty příjemců v obou územích výrazně vyšší, v rámci města Hořovic to byl rok 2015 (10), v celém ORP kulminovalo čerpání tohoto příspěvku v roce 2016 (21). Nejnovější hodnoty z roku 2018 jsou tak zlomkem těchto nejvyšších počtů.

Držitelé průkazu OZP

V obou sledovaných územích, městě Hořovice i ORP Hořovice, počet držitelů průkazů OZP v průběhu let 2014 až 2018 postupně narůstal. Početně nejvýraznější skupinou jsou držitelé průkazu ZTP. Jejich počet stoupl mezi roky 2014 až 2018 v městě Hořovice ze 136 na 206 (tj. o 51,4 %), v celém ORP pak z 578 na 763 (tj. o 32 %). Nárůst je tedy výrazně větší v rámci Hořovic než celého ORP.

Tabulka 6: Vývoj počtu držitelů průkazu OZP podle jednotlivých kategorií v letech 2015 až 2018

Typ průkazu		Město Hořovice											
		Počet držitelů průkazů ke konci roku											
		2015			2016			2017			2018		
		TP	ZTP	ZTP/P	TP	ZTP	ZTP/P	TP	ZTP	ZTP/P	TP	ZTP	ZTP/P
Věk držitele	0–7 let	0	1	0	0	1	0	0	1	0	0	1	0
	8–18 let	0	4	0	0	6	2	0	5	3	0	5	1
	19–26 let	2	2	5	2	0	6	1	1	3	0	2	4

	27–65 let	4	38	42	4	43	39	5	44	39	7	48	37		
	66–75 let	1	32	15	3	36	11	4	40	11	2	48	9		
	76–85 let	3	48	16	4	51	21	4	52	17	4	66	19		
	86 a více let	0	11	5	1	19	5	1	26	7	1	36	9		
Celkem		10	136	83	14	156	84	15	169	80	14	206	79		
ORP Hořovice															
Počet držitelů průkazů ke konci roku															
2015				2016				2017				2018			
Typ průkazu		TP	ZTP	ZTP/P	TP	ZTP	ZTP/P	TP	ZTP	ZTP/P	TP	ZTP	ZTP/P		
Věk držitele	0–7 let	0	3	9	0	3	6	0	2	6	0	2	4		
	8–18 let	5	11	18	1	13	22	1	11	27	1	13	26		
	19–26 let	2	5	13	3	4	14	2	7	13	1	8	19		
	27–65 let	23	193	143	19	192	143	24	183	144	23	178	137		
	66–75 let	13	173	47	16	189	42	21	219	43	19	242	42		
	76–85 let	8	149	60	9	154	60	12	168	51	11	205	55		
	86 a více let	0	44	29	2	63	35	3	88	38	3	115	42		
Celkem		51	578	319	50	618	322	63	678	322	58	763	325		

Zdroj: MPSV

Nejpočetnější skupinou držitelů průkazů OZP je střední věková kategorie (27 až 65 let), což je však dáno také jejím velmi širokým věkovým rozpětím. Pokud bychom tuto skupinu rozdělili do menších věkových kohort a porovnali je se zbytkem tabulky, pravděpodobně by se ukázalo, že největší výskyt průkazů OZP je ve skutečnosti u příslušníků starších věkových skupin v rozpětí 66 až 85 let.

24

4.4 Lidé ohrožení sociálním vyloučením

Exekuce

Pohled na osoby s nesplacenými závazky nabízí statistika exekucí v městě Hořovice (Tabulka 18a), a v území ORP Hořovice (Tabulka 20b). Tato data jsou k dispozici na webových stránkách mapaexekuci.cz, který provozuje nezisková organizace Otevřená společnost společně s Ekumenickou akademií. Projekt čerpá z centrální evidence exekucí, kterou spravuje Exekutorská komora ČR. Součástí projektu je rovněž dluhové poradenství.

Tabulka 7a: Statistika exekucí v území města Hořovice

EXEKUCE OBEC HOŘOVICE	2017	2016
Podíl osob v exekuci	9,95 %	9,52 %
Meziroční změna počtu osob v exekuci	+4,50 %	
Průměrný počet exekucí na osobu	5,3	5,1
Průměrná jistina na osobu	429 590 Kč	669 810 Kč
Medián jistiny na osobu	124 128 Kč	
Počet osob v exekuci	575	550
Celkový počet exekucí	3 054	2 806

Podíly dle věku		
Podíl dětí a mladistvých	1 %	
Podíl osob ve věku 18 až 29 let	13 %	
Podíl seniorů (+ 65 let)	7 %	
Podíly dle počtu exekucí		
Podíl osob s 1 exekucí	31 %	
Podíl osob s 2 exekucemi	12 %	
Podíl osob s 3–9 exekucemi	40 %	
Podíl osob s 10–29 exekucemi	16 %	
Podíl osob s 30 a více exekucemi	1 %	

Zdroj: Mapa exekucí (www.mapaexekuci.cz)

Tabulka 7b: Statistika exekucí v územním obvodu ORP Hořovice

EXEKUCE ORP HOŘOVICE	2017	2016
Podíl osob v exekuci	6,88 %	6,66 %
Meziroční změna počtu osob v exekuci	+3,3 %	
Průměrný počet exekucí na osobu	5,2	4,5
Průměrná jistina na osobu	344 673 Kč	451 759 Kč
Medián jistiny na osobu	125 520 Kč	
Počet osob v exekuci	1 710	1 655
Celkový počet exekucí	8 889	24 848
Podíly dle věku		
Podíl dětí a mladistvých	1 %	
Podíl osob ve věku 18 až 29 let	11 %	
Podíl seniorů (+ 65 let)	7 %	
Podíly dle počtu exekucí		
Podíl osob s 1 exekucí	30 %	
Podíl osob s 2 exekucemi	13 %	
Podíl osob s 3–9 exekucemi	40 %	
Podíl osob s 10–29 exekucemi	16 %	
Podíl osob s 30 a více exekucemi	1 %	

Zdroj: Mapa exekucí (www.mapaexekuci.cz)

Z údajů za obě sledovaná území, tedy město Hořovice a ORP Hořovice, vyplývá, že v městě Hořovice bylo v rozmezí let 2016 a 2017, která Mapa exekucí obsahuje, v exekuci 10 % a v rámci ORP necelých 7 % obyvatel. Meziročně tyto podíly, stejně jako většina dalších ukazatelů, stouply. Alarmující přitom je současně to, že největší podíl z lidí v exekuci tvořili ti, kteří měli nikoli jednu, ale 3 až 9 exekucí současně. V Hořovicích i v území ORP se to týkalo v roce 2017 dvou pětín (40 %) lidí v exekuci.

Mimořádná okamžitá pomoc

Ze statistik získaných z MPSV je možné získat další úhel pohledu na lidi v obtížné finanční situaci v námi sledovaných územích, a sice prostřednictvím statistiky vyplacených sociálních dávek zaměřených na tuto cílovou skupinu. Prvním typem z nich jsou dávky mimořádné okamžité pomoci (Tabulka 19a). Z ní je patrné, že celkový počet těchto dávek, které byly vyplaceny v rozmezí let 2015 až 2018, postupně výrazně klesá, a to na úrovni města Hořovice i celého území ORP. Zatímco v roce 2015 bylo v městě Hořovice vyplaceno 25 takových dávek, v roce 2018 to bylo již jen 5, tedy pouhá pětina. V rámci ORP je klesající trend o něco méně výrazný, přesto však silný. Hodnota vyplacených dávek v roce 2018 (20) tvoří pouhé dvě pětiny počtu z roku 2015 (57).

Dlouhodobě nejčastějším důvodem vyplacení mimořádné okamžité pomoci byly „činnosti dítěte“, tedy například příspěvek na kroužky a volnočasové aktivity dětí z rodin v obtížné finanční situaci. S poměrně velkým odstupem následovaly „předměty dlouhodobé spotřeby“ a „jednorázový výdaj“, které bývají často použity například na opravu porouchaného domácího spotřebiče, koupi nezbytného zařízení domácnosti nebo jiné neplánované či neodkladné výdaje.

Tabulka 8: Počet vyplacených dávek mimořádné okamžité pomoci ve sledovaném roce

		Město Hořovice				ORP Hořovice			
		Rok				Rok			
		2015	2016	2017	2018	2015	2016	2017	2018
Celkem		25	21	13	5	57	43	41	20
z toho	- újma na zdraví (§ 2, odst. 3 zákona**)	0	1	2	0	0	3	10	2
	- vážná mimořádná událost (§ 2, odst. 4)	0	0	0	0	0	0	0	0
	- jednorázový výdaj (§ 2, odst. 5a)	4	3	3	0	8	6	8	3
	- předměty dlouhodobé potřeby (§ 2, odst. 5b)	5	6	2	3	9	6	7	4
	- činnosti dítěte (§ 2, odst. 5c)	13	9	5	2	32	20	12	5
	- sociální vyloučení (§ 2, odst. 6)	3	2	1	0	8	8	4	6

Zdroj: MPSV

Mezi oběma sledovanými územími není z hlediska struktury těchto dávek co do jejich využití patrný významný rozdíl. Jedinou výraznější výjimku tvoří počty dávek vyplacených z důvodu „sociálního vyloučení“, kde je patrný spíše setrvalý stav v území celého ORP, zatímco na straně klientů žijících v Hořovicích byl vidět pokles poskytnutých dávek tohoto druhu až na nulu.

Příspěvek na živobytí

Příspěvek na živobytí je základní dávka pomoci v hmotné nouzi, která řeší nedostatečný příjem osoby/společně posuzovaných osob. Okruh společně posuzovaných osob je dán zákonem o životním a existenčním minimu. Nárok na příspěvek na živobytí vzniká osobě či rodině, pokud

po odečtení přiměřených nákladů na bydlení nedosahuje příjem této osoby či rodiny částky živobytí.

Částka živobytí je stanovena pro každou osobu individuálně, a to na základě hodnocení její snahy a možností. Pro stanovení živobytí okruhu společně posuzovaných osob se jednotlivé částky živobytí osob sčítají. Částka živobytí se odvíjí od částek existenčního a životního minima.

Tabulka 9a: Počet vyplacených příspěvků na živobytí ve sledovaném roce

Typ dávky	Město Hořovice				ORP Hořovice			
	2015	2016	2017	2018	2015	2016	2017	2018
Příspěvek na živobytí	56	47	36	33	145	117	101	89

Zdroj: MPSV

Počet obyvatel města Hořovic a celého území ORP Hořovice, kteří patřili k příjemcům příspěvku na živobytí, v uplynulých letech poměrně výrazně klesal. V rámci Hořovic došlo v období 2015–18 k poklesu o 41 % (z 56 na 33), v celém ORP se jejich počet snížil o necelých 39 % (ze 145 na 89). Ruku v ruce s tím se zmenšil také počet společně posuzovaných osob pro přiznání nároku na tento příspěvek (Tabulka 19c), a to v rámci Hořovic ze 117 na 69 (tj. o více než 39 %), v celém ORP pak z 319 na 183 (tj. o téměř 43 %).

Tabulka 9b: Průměrný měsíční počet společně posuzovaných osob

27

Typ dávky	Město Hořovice				ORP Hořovice			
	2015	2016	2017	2018	2015	2016	2017	2018
Příspěvek na živobytí	117	105	71	69	319	263	227	183

Zdroj: MPSV

Pravděpodobným vysvětlením tohoto trendu může být souvislost s klesající nezaměstnaností, která přináší i sociálně nejslabším skupinám obyvatel možnost příjmů, díky nimž mohou opustit kategorii, pro kterou je příspěvek na živobytí coby poslední záchrana určen.

4.5 Bydlení

Poslední zde rozebíranou oblastí, v níž se setkává zájem sociální práce ze strany OSVZaš, poskytovatelů sociálních služeb a komunitního plánování, je oblast bydlení.

Příspěvek na bydlení

Jeden z relevantních pohledů na problematiku bydlení ve zkoumaném území představují statistiky MPSV ohledně čerpání příspěvku na bydlení v městě Hořovice a ORP Hořovice. Z nich vyplývá, že celkový počet vyplacených dávek v obou územích postupně klesá. Od roku 2014 do roku 2018 se v městě Hořovice snížil počet měsíčně vyplacených příspěvků na bydlení ze 103 na 81, to znamená

o 21 procent, zatímco v celém ORP došlo k poklesu z 285 příspěvků za měsíc na 202, tj. o více než 29 procent.

Největší část příspěvků v městě Hořovice, zhruba tři čtvrtiny, jsou vypláceny osobám, které jsou vůči majiteli bytu v nájemním vztahu. V rámci celého ORP jsou počty příjemců nájemců bytů a těch, kteří bydlí ve vlastním bytě, mnohem vyrovnanější. Je to dáno na jedné straně větší hustotou nájemního bydlení ve městě a na druhé straně větším podílem individuálního bydlení (rodinných domů) mimo město. Navzdory tomuto rozdílu je u obou těchto dominantních kategorií patrný zřetelný pokles počtu příjemců mezi sledovanými roky.

Tabulka 10: Průměrný měsíční počet příjemců dávek státní sociální podpory za sledovaný rok

Typ dávky		Město Hořovice					ORP Hořovice				
		Rok					Rok				
		2014	2015	2016	2017	2018	2014	2015	2016	2017	2018
Příspěvek na bydlení		103	100	99	90	81	285	254	259	235	202
z toho podle	<i>vztahu k bytu</i>										
	nájemce	61	62	69	67	61	135	128	134	128	104
	člen družstva	1	1	1	1	1	5	2	2	1	1
	vlastník	41	36	28	21	18	145	125	121	105	95
	manžel vlastníka	0	1	1	1	1	0	1	2	1	2
	<i>počtu spol. posuzovaných osob</i>										
	1	32	31	32	27	28	93	84	90	82	69
	2	29	28	24	23	19	76	66	62	58	54
	3	25	26	28	27	22	57	56	64	55	46
	4	10	8	10	10	10	43	35	31	28	24
	5	5	5	4	2	1	13	9	9	9	7
6 a více	2	2	1	1	1	3	4	3	3	2	

Zdroj: MPSV

Nejčastější kategorií žadatelů o příspěvek na bydlení jsou lidé, kteří jsou posuzováni samostatně, to znamená většinou ti, kteří žijí v bytě, na který pobírají dávku, sami. Druhé v pořadí jsou celého ORP společně posuzované dvojice, tedy zpravidla páry obývající společně byt, ve městě je mírně převyšují tříčlenné domácnosti, pravděpodobně nejčastěji rodiny s jedním dítětem nebo samotný rodič se dvěma dětmi. Ani další dvě skupiny vícečetných domácností do počtu čtyř členů příliš nezaostávají. U všech těchto kategorií je zároveň patrný sice mírný, avšak dlouhodobě pokračující pokles počtu příjemců příspěvku na bydlení.

Doplatek na bydlení

Doplatek na bydlení je sociální dávkou, která je vyplácená tehdy, pokud ani příspěvek na bydlení nepostačuje k pokrytí nákladů jednotlivce nebo společně posuzovaných osob na zajištění bydlení.

Jedná se o dávku pomoci v hmotné nouzi. Výše doplatku na bydlení je stanovena tak, aby po zaplacení odůvodněných nákladů na bydlení (tj. nájmu, služeb s bydlením spojených a nákladů za dodávky energií) zůstala osobě či rodině částka živobytí.

Také v případě doplatku na bydlení lze pozorovat pokles počtu vyplacených dávek, a to jak v městě Hořovice, tak i v celém území ORP, a to mezi roky 2015 a 2018 přibližně o pětinu (z 23 na 19, respektive z 55 na 43).

Tabulka 11a: Počet vyplacených doplatků na bydlení ve sledovaném roce

Typ dávky	Město Hořovice				ORP Hořovice			
	2015	2016	2017	2018	2015	2016	2017	2018
Doplatek na bydlení	23	22	19	19	55	51	45	43

Zdroj: MPSV

Tabulka 12b: Průměrný měsíční počet společně posuzovaných osob

Typ dávky	Město Hořovice				ORP Hořovice			
	2015	2016	2017	2018	2015	2016	2017	2018
Doplatek na bydlení	52	55	41	42	137	127	108	107

Zdroj: MPSV

Vývoji počtu vyplacených doplatků na bydlení odpovídal také vývoj počtu společně posuzovaných osob, kterým byla tato dávka vyplacena (Tabulka 21b). V městě Hořovice klesl jejich počet z 52 na 42, zatímco v celém území ORP ze 137 na 107.

29

4.6 Shrnutí nejdůležitějších zjištění

- Ve sledovaných letech od roku 2015 do roku 2018 narostl celkový počet klientů, s nimiž sociální odbor aktivně pracoval. Rostoucí počet klientů se projevil především v kategorii nezaměstnaní, lidé s majetkovými problémy, lidé ohrožení sociálním vyloučením a lidé se zdravotním postižením. S celkovým nárůstem počtu klientů se zvyšuje také počet klientů z řad seniorů, tento nárůst je výraznější než nárůst celkového počtu klientů.
- Celkový počet dětí, s nimiž v letech 2015 až 2018 pracoval OSPOD, zůstal v průběhu sledovaných let bez významnějších změn. Počty dětí v péči kurátora za poslední čtyři roky klesají, srovnáme-li údaje s daty za starší období (2009 až 2012), zjistíme, že v dlouhodobém horizontu tyto počty spíše kolísají.
- V letech 2013 až 2018 výrazně klesl počet příjemců přídatku na dítě, a to jak v městě Hořovice (o 36,3 %), tak i v celém území ORP Hořovice (o 50,7 %). Naopak v případě rodičovského příspěvku byl zaznamenán mnohem mírnější pokles (přibližně o jednu desetinu) a vývoj počtu vyplaceného porodného byl značně kolísavý.
- V polovině roku 2018 bylo v celém ORP evidováno 1 136 příjemců PnP, z nichž více než tři pětiny tvořily ženy (709, tj. 62 %). Více než čtvrtina příjemců PnP (310, tj. přes 27 %) měla trvalé bydliště v Hořovicích.

- V městě Hořovice i v celém ORP byly nejpočetnější příjemci PnP ve II. stupni závislosti (120, respektive 390), kteří tak tvořili 39 % (Hořovice) a 34 % (ORP Hořovice) všech příjemců.
- Počet příjemců PnP v rámci města Hořovice i celého ORP postupně roste. Konkrétně mezi obyvateli Hořovic stoupl z 251 v prosinci 2015 na 310 v červnu 2018, tj. o 23,5 %. Za stejné období se zvýšil v celém ORP Hořovice počet příjemců z 992 na 1 136, tj. o 14,5 %.
- Z údajů Mapy exekucí za město Hořovice a ORP Hořovice vyplývá, že v městě Hořovice bylo v rozmezí let 2016 a 2017 v exekuci necelých 10 %, respektive necelých 7 % obyvatel. Alarmující je přitom to, že největší podíl z lidí v exekuci (40 %) tvořili ti, kteří měli nikoli jednu, ale 3 až 9 exekucí současně.
- Počet uchazečů o zaměstnání evidovaných v ORP Hořovice mezi roky 2015 až 2017 výrazně klesl, a sice ze 700 na 459, tj. o téměř 35 %.
- Celkový počet sledovaných vyplácených sociálních dávek, které jsou určeny pro lidi ohrožené sociálním vyloučením, v městě Hořovice i v celém ORP v rozmezí let 2015 až 2018 postupně klesá. V případě mimořádné okamžité pomoci bylo v městě Hořovice vyplaceno 25 těchto dávek, v roce 2018 to bylo již pouze 5, tedy téměř o čtyři pětiny méně. U příspěvku na živobytí byl pokles menší, přesto však velmi značný, a sice ze 145 na 89 vyplácených dávek v rámci celého ORP, čili přibližně dvoupětinový.
- Od roku 2014 do roku 2018 se v městě Hořovice snížil počet měsíčně vyplácených příspěvků na bydlení ze 103 na 81, to znamená o 21 %, zatímco v celém ORP došlo k poklesu z 285 příspěvků za měsíc na 202, tj. o více než 29 %.
- Naprostá většina příspěvků na bydlení, zhruba tři čtvrtiny, jsou v městě Hořovice vypláceny lidem, kteří jsou vůči majiteli bytu v nájemním vztahu. V rámci celé ORP je jejich podíl přibližně poloviční, druhou polovinu tvoří převážně obyvatelé žijící ve vlastním bydlení. Nejčastější kategorií příjemců tohoto příspěvku tvoří lidé žijící v jednočlenné domácnosti, následují obyvatelé dvou až tříčlenných domácností.
- Doplatek na bydlení, který je dávkou hmotné nouze, pobíralo v roce 2018 celkem 43 obyvatel ORP Hořovice, z nichž 19 mělo trvalé bydliště v městě Hořovice. V porovnání s rokem 2015 jejich počet klesl o 12 (ORP), respektive 4 (město).

5 Závěry analytických kroků

5.1 Popis poskytovaných sociálních a návazných služeb v území ORP Hořovice

Data obsažená v Popisu poskytovaných sociálních a návazných služeb byla zpracována k dubnu roku 2019.

Metodologie šetření

Výchozím zdrojem informací o poskytovatelích sociálních služeb byl Registr poskytovatelů sociálních služeb MPSV, na jehož základě byl vytvořen „Přehled poskytovatelů SSL“ v rámci ORP Hořovice a jeho okolí formou excelové tabulky. Tento přehled byl doplněn o informace získané v rámci rozhovorů s poskytovateli SSL, příp. o údaje získané z webových stránek či dalších informačních zdrojů poskytovatelů SSL. Přehled poskytovatelů byl konzultován a finálně vytvořen ve spolupráci s OSVZaŠ Hořovice.

Rozhovory byly realizovány s těmito poskytovateli SSL:

- CENTRUM NA VERANDĚ BEROUN, z.ú.
- Centrum pro neslyšící a nedoslýchavé pro Prahu a Středočeský kraj, o.p.s.
- Centrum psychologicko-sociálního poradenství Středočeského kraje
- Digitus Mise, z.ú.
- Dobromysl, z.ú.
- Domov Hostomice-Zátor
- Domov Na Výsluní, Hořovice
- Domov pro osoby se zdravotním postižením Lochovice
- Domov penzion pro důchodce Beroun – pečovatelská služba
- Domov seniorů TGM, příspěvková organizace
- Domov V Zahradách Zdice, poskytovatel sociálních služeb
- Dům pečovatelské služby se střediskem sociální pomoci v Žebráku, příspěvková organizace
- Charita Beroun
- Charita Starý Knín
- Klubíčko Beroun, z.ú.
- Koniklec Suchomasty, poskytovatel sociálních služeb
- Lomikámen, z.ú.
- Magdaléna, o.p.s.
- Oblastní spolek ČČK Beroun – Azylový dům Berounka
- Péče Těně, s.r.o.
- Poradna pro občanství/Občanská a lidská práva, z.s.
- Pro zdraví 21, z.ú.

- proFem – centrum pro oběti domácího a sexuálního násilí, o.p.s.
- Včelka senior care o.p.s.

Dále byl realizován rozhovor s poskytovatelem návazných služeb: Člověk v tísni o.p.s. – místní pracoviště Beroun.

V rámci šetření byl brán zřetel na rozdělení působnosti SSL v rámci města Hořovice a spádového území. Většina SSL je svou spádovostí relevantní pro celé území ORP Hořovice.

Vypracovaný přehled (dostupný v plné verzi analýzy v příloze č. 2) nelze považovat za definitivní a ve svém výčtu zcela úplný, a to vzhledem ke specifikům poskytovaných SSL v ORP Hořovice – nelze postihnout všechny služby poskytované mimo území ORP Hořovice pro hořovické obyvatele, dále provázanost s poskytovateli z okolních obcí, jejich působnost ve vazbě na místo poskytování apod. Je možné konstatovat, že se jedná o většinu SSL, které jsou v rámci ORP poskytovány.

Shrnutí statistických údajů v rámci poskytovaných sociálních služeb

Zde uvádíme stručné shrnutí ke statistickým údajům, které byly v rámci poskytovaných SSL a NS zpracovány. V příloze tohoto dokumentu je plná verze Popisu poskytovaných sociálních a návazných služeb v území ORP Hořovice, kde jsou podrobnější informace.

Zároveň je třeba zmínit, že i když jsou SSL v rámci ORP Hořovice zastoupené v určitém počtu, neznamená to, že je každá ze SSL poskytována v dostatečné kapacitě. Tato skutečnost je podrobněji popsána v části, která se věnuje kvalitativnímu popisu SSL.

32

Celá řada sociálních služeb není v území ORP poskytována a ti, kdo tyto služby potřebují, musí využívat nabídky poskytovatelů v okolních ORP či nadregionálních poskytovatelů.

V rámci šetření byly zmapovány také sociální služby poskytované ve zdravotnických zařízeních lůžkové péče (§ 52 zákona o sociálních službách č. 108/2006 Sb.). V ORP Hořovice nejsou takové služby poskytovány. Na území Středočeského kraje v okolí ORP Beroun jsou tyto služby poskytovány v těchto městech: Kladno, Dobříš, Nová Ves pod Pleší, Slaný, Příbram.

- V rámci kvantitativního šetření bylo identifikováno 24 registrovaných sociálních služeb, které jsou poskytovány přímo v území ORP Hořovice. Jedná se o 16 různých druhů SSL, jejichž poskytovateli je celkem 12 organizací. Nejpočetnější jsou pečovatelská služba (5 služeb) a sociálně aktivizační služby pro seniory a OZP (3 služby). Dále jeden poskytovatel SSL poskytující pouze návazné služby.
- Z celkových 32 existujících druhů sociálních služeb jich polovina (16) není v rámci území ORP Hořovice poskytována. Některé z nich jsou ale k dispozici v okolních ORP nebo nadregionálně.
- V území okolních ORP mohou občané ORP Hořovice využívat dalších 61 registrovaných sociálních služeb. Jedná se o služby 23 různých druhů.
- Co se týče zaměření služeb, nejčastější jsou, jak v území ORP Hořovice (14), tak i v rámci okolních ORP (28) služby sociální péče, mezi nimiž početně vynikají pečovatelské služby (8),

domovy pro seniory (6) a odlehčovací služby (8). Informace o počtu registrovaných služeb však nevyovídá o jejich kapacitě a naplněnosti.

- Z celkem 37 evidovaných služeb sociální prevence jich pouze 10 působí přímo v území ORP Hořovice, zbývajících 27 má působiště v okolních ORP. Nejčastěji se jedná o sociálně aktivizační služby pro různé cílové skupiny (11), sociální rehabilitaci (5) a azylové domy (4).
- Z celkem 24 SSL poskytovaných v ORP Hořovice jich má 10 terénní formu, 7 je pobytových, 4 ambulantní a 3 ambulantní i terénní.
- 6 SSL poskytovaných v území ORP Hořovice funguje v režimu nepřetržitého provozu. Všechny mají pobytovou formu, 2 z nich jsou domovy pro seniory, 1 domov se zvláštním režimem. Chybí naopak domy na půli cesty, chráněné bydlení a osobní asistence s nepřetržitým provozem.
- Celková kapacita pobytových SSL činí 232 lůžek, z nichž 120 připadá na domovy pro seniory, 49 na domov pro OZP a 35 na azylový dům. Domov se zvláštním režimem disponuje pouze 16 lůžky, týdenní stacionář 7 lůžky a odlehčovací služba 5 lůžky.
- Důležitou součástí jsou také návazné činnosti organizací, které doplňují sociální služby a rozšiřují nabídku účinné pomoci. Organizace, které poskytují tyto služby, jsou uvedeny v Akčním plánu na roky 2020–2021, který je přílohou č. 8, a v Katalogu poskytovatelů sociálních a návazných služeb pro Hořovice a spádové obce, který je přílohou č. 9 tohoto dokumentu.

Shrnutí zkušeností poskytovatelů SSL

Cílem této části je popsat sociální (a návazné) služby v ORP Hořovice z pohledu samotných poskytovatelů těchto služeb a také z pohledu pracovníků sociálního odboru (OSVZaŠ). Zajímat nás bude především to, jak zástupci poskytovatelů a pracovníci OSVZaŠ ze své zkušenosti hodnotí současnou kapacitu jednotlivých služeb a také jejich reálnou dostupnost pro obyvatele území.

Podklady pro naše dílčí i souhrnná zjištění čerpáme z kvalitativního výzkumného šetření, v rámci kterého jsme vedli rozhovory se zástupci 20 poskytovatelů SSL, kteří působí na území Hořovicka. Jednalo se o tzv. polostandardizované rozhovory, kdy respondenti odpovídali na připravené otevřené otázky, zároveň měli možnost ovlivnit průběh a zaměření rozhovoru vlastními tématy, která považovali za významná. Z rozhovorů jsme pořizovali přímo na místě detailní písemný záznam, který jsme po skončení rozhovoru ještě jazykově a stylisticky upravili, popř. doplnili některé detaily.

Celkem jsme mluvili se 46 respondenty z prostředí sociálních služeb, kteří zastupovali různé služby v rámci svých organizací. Některých rozhovorů se účastnili 2 či více lidí z jedné organizace. Respondenty byli zpravidla vedoucí organizací nebo sociální pracovníci, kteří mají na starosti konkrétní službu. Ze všech rozhovorů byly pořizeny detailní písemné záznamy, které v naší analýze využíváme.

Kromě polostandardizovaných rozhovorů čerpáme naše poznatky také z pracovních skupin, skupinových rozhovorů nebo telefonických konzultací se zástupci poskytovatelů sociálních, ale i návazných služeb. S většinou z nich jsme se v průběhu procesu plánování setkávali opakovaně, díky tomu jsme mohli získat aktuální a upřesňující informace.

Rozhovory jsme vedli také s pracovníky Odboru sociálních věcí, zdravotnictví a školství Městského úřadu Hořovice, se zástupci základních škol v Žebráku a v Zaječově a se zástupci dalších institucí, kteří se ve své praxi setkávají s jednotlivci i rodinami, kteří v určité životní situaci potřebují nějakou formu pomoci či podpory.

Poslední skupinou respondentů byli zástupci obcí v ORP Hořovice, nejčastěji starostové či místostarostové. Celkem jsme mluvili se zástupci 12 obcí na Hořovicku, kromě individuálních rozhovorů jsme se zúčastnili také jednoho setkání Mikroregionu Hořovicka.

- V území ORP Hořovice zcela chybí některé sociální služby určené lidem se zdravotním postižením (a jejich rodinám). Konkrétně se jedná o denní stacionář, sociálně-terapeutické dílny, odlehčovací služby či osobní asistenci. Za některými z těchto služeb jezdí rodiny do sousedního ORP Beroun.
- Podle poskytovatelů SSL, pracovníků OSVZaŠ i samotných rodin by bylo žádoucí vznik nových sociálních služeb pro tuto cílovou skupinu v co nejkratší době podpořit.
- V území je nedostatek pracovních příležitostí pro lidi se ZP, tyto příležitosti nabízí organizace v ORP Beroun – Dobromysl, Lomikámen a Klubíčko, přesto velká část lidí se ZP nemá možnost pracovního uplatnění.
- V území chybí také některé sociální a návazné služby určené rodinám s dětmi, zejména odborné sociální poradenství, intervenční centrum apod. Za těmito službami musí klienti dojíždět do Berouna, což je pro mnohé z nich finančně i časově náročné.
- V území působí 5 organizací, které poskytují terénní pečovatelskou službu. Přesto je pro některé klienty tento typ služeb prakticky nedostupný kvůli místu jejich bydliště.
- Odlehčovací služby poskytují v území 2 organizace, jedna nabízí pobytovou a druhá terénní službu. Obě odlehčovací služby jsou však určeny dospělým (od 19, resp. 27 let), nemohou je tedy využívat rodiny dětí a dospívajících.
- V území ORP Hořovice chybí dluhová poradna, klienti mohou využívat služeb berounských organizací. I tady však zájem o tuto aktivitu převyšuje jejich kapacitní možnosti. Navíc jedna ze služeb v současnosti utlumuje svou činnost. Na dluhové poradenství je tedy dlouhá čekací lhůta a jsou pořadníky zájemců.
- V území podle některých poskytovatelů chybí služby pro lidi, kteří jsou „sociálně nezkušení“. To znamená poradenství zaměřené na zlepšení orientace v běžném každodenním životě (jednání s úřady, hledání zaměstnání apod.). Situace na Hořovicku se však v tomto směru v posledních měsících mění k lepšímu. Od května 2019 funguje v prostorách Městského úřadu Hořovice bezplatná právní poradna pro lidi v nepříznivé sociální situaci. Právník je k dispozici 4 hodiny měsíčně. Od poloviny října 2019 bude také svou právní poradnu v Hořovicích provozovat jednou týdně Charita Beroun. Služby jejich právníka budou také bezplatné.

- Terénní služby pro drogově závislé poskytuje v ORP Hořovice Magdaléna, o.p.s. Dojíždějí za klienty i do menších obcí, ale vzhledem k omezeným kapacitám nejsou schopni garantovat pravidelné pokrytí celého terénu.
- Dalším problémem, který řeší většina poskytovatelů v území, je nedostatek personálu. V současných podmínkách, v nichž poskytovatelé SSL fungují, je obtížné zajistit dostatek kvalifikovaných zaměstnanců. Důvodem je malý počet kvalitních uchazečů o tuto práci vzhledem k její náročnosti a malému finančnímu ohodnocení.
- V území zcela chybí navazující sociální či chráněné bydlení pro klienty SSL, kteří by mohli žít samostatně. V případě SSL pro seniory je obdobným problémem malá prostupnost různých typů zařízení z důvodu kapacitních omezení a dlouhých čekacích lhůt na získání místa.
- Akutně chybí také místa v domovech se zvláštním režimem (DZR), v celém území funguje pouze jedno zařízení, které nabízí služby DZR (celková kapacita 19 míst). Rodiny na Hořovicku využívají pro své blízké služeb DZR v sousedním ORP Rokycany, které se nachází těsně za hranicemi ORP Hořovice.
- Pozitivním zjištěním našeho výzkumu je dobrá spolupráce mezi poskytovateli SSL v území. Poskytovatelé se navzájem v nabídce služeb doplňují, vzájemně vyrovnávají kapacitní rozdíly napříč územím atd. Spolupráce funguje také v odborné rovině, při sdílení zkušeností i při péči o konkrétní klienty, kteří vyžadují kombinovanou péči.
- Společným problémem, který jde napříč všemi službami pro různé cílové skupiny, je otázka financování SSL. V případě sledovaného území hraje rozhodující roli přístup jednotlivých obcí k tomu, zda a v jaké míře se na nákladech poskytovatelů podílet.
- V případě poskytovatelů terénních služeb se jedná zejména o náklady na dojíždění za klienty, které nelze pokrýt z úhrad poskytnutých výkonů. Obce na tyto náklady přispívají často jen symbolicky, proto musejí poskytovatelé hledat jiné zdroje jejich financování (sponzorské dary, grantové projekty, prodej výrobků klientů apod.).
- Problémem, který se týká i pobytových služeb, je zpravidla jednoleté financování ze strany zřizovatelů a státu, které neumožňuje plánovat v delším časovém horizontu.

5.2 Popis a vyhodnocení finančních zdrojů pro poskytování sociálních a návazných služeb na území ORP Hořovice

Metodologie

Hlavním zaměřením analýzy, která je přílohou č. 3 této strategie, jsou lokální finanční zdroje, rozpočty měst a obcí v řešeném území, a také hlavní zdroje na poskytování sociálních služeb z hlediska kompetencí podle zákona o sociálních službách – tzv. státní dotace na zajištění financování sociálních služeb (případně pokud je zdroj státního rozpočtu nahrazen prostředky ESF, pak jde o financování prostřednictvím OP Zaměstnanost) a krajská dotace z humanitárního fondu.

Analýza byla zaměřena na identifikaci a určení rozpočtových prostředků jednotlivých měst a obcí na území správního obvodu ORP Hořovice. V rámci těchto celků jsou popsány:

- jednotlivé identifikované finanční alokace,
- členění dle identifikovaných finančních mechanismů,
- členění dle předmětu financování (druh služby),
- členění dle podpořených cílových skupin.

Byl proveden rozbor finančních prostředků Středočeského kraje (tedy humanitárního fondu a tzv. státní dotace) určených na podporu sociálních, příp. návazných a komunitních služeb za účelem vytvoření představy o objemu finančních prostředků z této úrovně, které slouží pro uspokojení potřeb obyvatel řešeného území, a to v míře, kterou umožňují získaná data.

Došlo také k porovnání územního dopadu vynaložených finančních prostředků v rámci řešeného území, a to na příkladu porovnání výdajů jednotlivých měst a obcí v regionu váženého počtem jejich obyvatel. Dále byla využita dostupná data o příjemcích příspěvku na péči a bylo provedeno srovnání lokálních finančních toků v městě Hořovice a ostatních obcích a městech správního obvodu ORP Hořovice v přepočtu na (předpokládaný) počet příjemců příspěvku na péči.

Pro zpracování analýzy byla využita veřejně dostupná data z rozpočtů měst a obcí v řešeném území, případně byla na základě vyžádání těmito obcemi a městy poskytnuta, údaje byly zároveň porovnány s daty v systému Monitor – státní pokladna. Dále bylo využito veřejně dostupných informací o poskytování dotací ze strany Středočeského kraje. Údaje o počtu obyvatel byly získány na webu Českého statistického úřadu, údaje o příjemcích příspěvku na péči pak byly poskytnuty Ministerstvem práce a sociálních věcí. K dohledání některých údajů pak byly použity i dostupné informace poskytovatelů (např. výroční zprávy).

Vzhledem k tomu, že údaje z rozpočtů za rok 2018 nebyly v období zpracování analýzy vždy k dispozici, bylo v analýze pracováno s údaji za rok 2017 a 2016, přičemž v rámci další interpretace byl převážně analyzován rok 2017. Pokud došlo k významným meziročním změnám, byly tyto rozdíly popisovány.

Finanční priority obcí a měst správního obvodu ORP Hořovice

Popsané finanční zdroje a výdaje měst a obcí na území správního obvodu ORP Hořovice umožňují provést srovnání priorit měst a obcí regionu. Na základě analyzovaných dat lze konstatovat, že:

- Nejvýše zařazenou prioritou měst a obcí je zabezpečení poskytování pečovatelské služby, často spojené s krytím provozu tzv. bytů zvláštního určení. Lze odhadnout, že mimo samotné Hořovice jde až o 80 % všech alokovaných prostředků, u města Hořovice je zjevné, že je podíl nižší vzhledem k vysokému vlastnímu financování dalších služeb vlastní zřízené organizace.

- Zejména v důsledku financování vlastní příspěvkové organizace (Domov Na Výsluní) městem Hořovice je zaznamenán vysoký podíl financování (75 % z ročního rozpočtu města) vydávaného na podporu sociálních a návazných služeb dlouhodobých pobytových zařízení (domovy pro seniory, domovy se zvláštním režimem).
- Klíčové rozpočtové prostředky města jsou alokovány na zajištění provozu vlastní příspěvkové organizace, které poskytuje komplex služeb pro seniory – Domov Na Výsluní se službami pečovatelská, domov pro seniory, domov se zvláštním režimem a odlehčovací služba.
- Podstatně méně podporují města a obce další služby a aktivity, z nichž jsou významné především:
 - služby pro rodinu, děti a mládež pouze v Hořovicích: NZDM, SAS pro rodiny s dětmi, terénní programy,
 - u obcí, zejména menších, pak podpora aktivit, služeb a zázemí pro lidi se ZP.
- V oblasti podpory sociálně vyloučených jednotlivců a skupin pak je podpora poskytována zejména Středočeským krajem (přímo „vlastními“ dotacemi, případně prostřednictvím OP Zaměstnanost), jde zejména o azylový dům, významná podpora byla identifikována u již zmíněných služeb NZDM a SAS pro děti a mládež, podstatnou „investicí“ pak byl projekt „Denní centrum“, v jehož rámci došlo k podstatné podpoře preventivních služeb pro místní obyvatele.

37

Místní síť sociálních služeb na území správního obvodu ORP Hořovice odpovídá velikosti ORP i sídelní hierarchii. Přestože jde o exponované území v zázemí hl. m. Prahy, jde o relativně malý region (počet obyvatel celého ORP není vyšší než v samotném městě Berouně). Je zcela přirozené, že maximální podpora je věnována seniorům, resp. lidem se ZP.

Za pozitivní lze také hodnotit, že osm obcí aktivně zajišťuje základní sociální služby pro své, především seniorské, občany, a to buď prostřednictvím financování pečovatelských služeb, nebo společně s provozem vlastních bytů zvláštního určení. Jde přitom o relativně velké obce jako Komárov či Žebrák, tak o obce menší, jakými jsou např. Chlustina nebo Hředle. Ze zjištění dále vyplývá, že zajištění služeb sociální prevence (resp. sociálních služeb určených pro jiné cílové skupiny než seniory, příp. seniory) ze zdrojů místních rozpočtů lze identifikovat pouze v centru správního obvodu ORP – Hořovicích.

U center ORP, které vznikly „nově rozdělením okresů“, jakým jsou právě Hořovice, je zpravidla nutné budovat síť sociálních a návazných služeb, jelikož tyto služby bývaly předtím koncentrovány v okresních městech. Tyto trendy lze sledovat právě v Hořovicích ve významné podpoře služeb pro rodinu, děti a mládež a také v rozvíjející se základní podpoře lidí sociálně vyloučených, případně ohrožených.

Shrnutí hlavních zjištění

- Finanční prostředky, zpravidla 1,0 mil. Kč, které město Hořovice ročně rozdělí prostřednictvím dotačního řízení, tvoří významnou částku i při zohlednění velikosti města Hořovice. (Cca 7 000 obyvatel Hořovic, srov. město Beroun, cca 30 000 obyv., kde dotační řízení zahrnuje přes 2,0 mil. Kč. Celý správní obvod ORP Beroun je pak populačně cca 2x silnější než ORP Hořovice).
- Významně se na finanční podpoře sociálních služeb v území podílí 8 měst a obcí z celkového počtu 37 obcí ORP. Jedná se o obce Cerhovice, Hostomice, Hředle, Chlustina, Komárov, Praskolesy, Zaječov a Žebrák. V jejich obecních rozpočtech bylo celkem identifikováno cca 3,55 mil. Kč, které jsou určeny na podporu sociálních, návazných a komunitních služeb pro ohrožené občany.
- Zcela převažující cílovou skupinou jsou senioři a lidé se ZP, jiné náklady nebyly identifikovány (až na dvě marginální položky). Také nebyla identifikována žádná položka v tzv. komunitních službách. Je však zjevné, že poskytovatelé v území v rámci své činnosti tyto aktivity vyvíjejí. Příspěvek zřizovatele města Žebrák ve výši 50 % tvoří nejnvýznamnější položku ve sledovaných výdajích měst a obcí s významnou podporou pečovatelské služby.
- V součtu všech prostředků „státní“ dotace, humanitárního fondu Středočeského kraje a dotací prostřednictvím OP Zaměstnanost byla v roce 2017 identifikována celková podpora ve výši cca 16 mil. Kč. V součtu s přijatými dotacemi dalších poskytovatelů by se mohlo jednat o finanční toky směřující na podporu obyvatel žijících na území správního obvodu ORP Hořovice v částce okolo 25 mil. Kč. Ve srovnání s tím tvoří veškeré obecní a městské rozpočtové prostředky v území správního obvodu ORP Hořovice (cca 7,5 mil. Kč) necelou třetinu této částky.
- Celkově bylo identifikováno cca 3,75 mil. Kč v roce 2017, které směřovaly do podpory sociálních, návazných a komunitních služeb pro občany města Hořovice. Lze konstatovat, že vzhledem k velikosti města rozhodně nejde o zanedbatelné prostředky a také struktura výdajů odpovídá hierarchickému postavení města.
- Velkým problémem, který se projevuje i napříč cílovými skupinami, je malá ochota většiny obcí podílet se na financování SSL, které jsou poskytovány jejich občanům. Výjimku představuje 8 měst a obcí (viz výše), v jejich rozpočtech představuje finanční podpora sociálních služeb významný podíl. Příspěvky ostatních obcí jsou však často spíše symbolické (v řádu jednotek tisíc Kč za rok).

6 Popisy potřeb jednotlivých skupin

V následující části jsou uvedené sumarizace rodin s dětmi a mládeže, potřeb seniorů, lidí se zdravotním postižením, neformálních pečovatelů a lidí ohrožených sociálním vyloučením. Zaměření těchto analýz vycházelo z procesu plánování a vyhodnocení oblastí, které je potřeba podrobněji popsat. Plné verze jednotlivých analýz jsou přílohou tohoto dokumentu a jsou dostupné na webových stránkách města Hořovice v sekci Komunitní plánování. Součástí plných verzí analýz je také popis metodiky sběru a analýzy dat ve vztahu k jednotlivým cílovým skupinám.

6.1 Analýza potřeb rodin, dětí a mládeže v ORP Hořovice

Data obsažená v Analýze potřeb rodin, dětí a mládeže z pohledu sociálních pracovníků a poskytovatelů sociálních služeb v ORP Hořovice byla zpracovaná k říjnu roku 2019.

Jaké jsou hlavní problémy rodin s dětmi, s nimiž se ve své každodenní praxi setkávají sociální pracovníci a další odborníci na Hořovicku? Které z těchto problémů se daří řešit v rámci jejich odbornosti a kompetence a které problémy přesahují možnosti jejich působení a rozhodování? Mění se v posledních několika letech problémy, s nimiž se rodiny na sociální pracovníky obracejí? Mění se skladba klientů, jejich charakteristiky?

Jak sociální pracovníci vnímají vzájemnou spolupráci různých odborníků a institucí v oblasti podpory rodin s dětmi v ORP Hořovice? Jak podle nich funguje spolupráce s odborníky a institucemi mimo oblast sociálních služeb, tedy například se zástupci obcí či vzdělávacích institucí? Jak prakticky probíhá spolupráce odboru sociálních věcí a zdravotnictví a jednotlivých neziskových organizací při řešení konkrétních situací? Cílem následujícího textu je odpovědět na uvedené otázky a současně navrhnout některá dílčí doporučení.

Vymezení cílové populace

Mluvíme-li o cílové skupině „rodina, děti, mládež“ v kontextu sociálních služeb a komunitního plánování SSL, máme na mysli především rodiny, které se z nejrůznějších důvodů dostaly do takové životní situace, která je pro ně obtížně řešitelná vlastními silami. Jsou to jednak rodiny samoživitelů, především matek samoživitelek, dále rodiny, které jsou zadlužené a mají často i několik exekucí, které nejsou schopny splácet. Může se jednat o rodiny, kde někdo z jejich členů byl nebo je vystaven domácímu či jinému násilí, nebo o rodiny, kde některý z jejich členů (obvykle otec) je ve výkonu trestu odnětí svobody. Dále to jsou rodiny, které z různých důvodů přišly o bydlení a dlouhodobě nejsou schopny si zajistit vlastní bydlení. Mnohé z těchto rodin řeší „výchové problémy“ s dětmi, dostávají se do péče odboru sociálně-právní ochrany dětí, kurátora pro děti a mládež nebo sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi. V rodinách dochází často ke kumulaci více problémů najednou.

Laický pohled někdy na takové rodiny nahlíží jako na „problémové“, takové, které si svou situaci způsobily samy a nejsou ochotny ji řešit. Pohled odborníků, s nimiž jsme vedli rozhovory, je v tomto směru odlišný. Důvody, kvůli nimž se rodiny ocitají v pro ně neřešitelné situaci, bývají velmi rozmanité, ať už je to ztráta bydlení, zadluženost nebo komplikovaný rozvod rodičů, kvůli nimž vyhledají pomoc odborníků. Práce s některými rodinami je dlouhodobá a náročná a nemusí vždy vést k viditelnému zlepšení, v případě jiných rodin se naopak daří díky spolupráci s odborníky jejich životní situaci změnit k lepšímu. Následující text se snaží popsat jednak situace, kdy se na lokální úrovni daří rodiny podpořit a pomoci jim uskutečnit alespoň dílčí změny v jejich životě, a jednak situace, kdy se to naopak z různých důvodů zatím nedaří.

Shrnutí hlavních zjištění

- Převážná většina služeb pro rodiny s dětmi sídlí ve městě Beroun, tj. v sousedním ORP. Nabízejí široké spektrum sociálních a návazných služeb pro rodiny s dětmi, klienti z ORP Hořovice však za nimi musí zpravidla dojíždět. Finanční a časová nákladnost jsou důvodem, proč některé rodiny služby v Berouně nevyužívají.
- Do roku 2019 nefungovala v území dluhová poradna ani jiné bezplatné právní poradenství. V průběhu roku 2019 začala fungovat bezplatná právní poradna na Městském úřadu Hořovice, na podzim 2019 otevřela právní poradnu v Hořovicích Charita Beroun. Obě poradny nabízejí také dluhové poradenství.
- Ve městě Hořovice i v okolních obcích chybí dostupné bydlení pro rodiny s nízkými příjmy, pro rodiče samoživitele nebo pro dospělé děti, které odcházejí z dětského domova.
- Nedostupné jsou také služby dětského psychologa či psychiatra, za kterými rodiny dojíždějí zpravidla do Prahy. Chybí také služby adiktologické poradny pro děti mladší 15 let, nejbližší a jediná adiktologická ambulance ve Středočeském kraji pro tuto věkovou skupinu je v Kladně. Chybí také organizace, která by realizovala tzv. asistovaný styk.
- Díky aktivitě sociálního odboru působí na Městském úřadu Hořovice bezplatná psychologická poradna, která je klientům k dispozici 1 za 14 dní.
- Ve městě Hořovice působí nízkoprahové zařízení pro děti a mládež provozované Charitou Starý Knín. Zařízení je dlouhodobě finančně podporováno z rozpočtu města. Pracovnice sociálního odboru hodnotí kladně jeho působení na cílovou skupinu.
- Část respondentů by uvítala vznik společného sociálního fondu, z něhož by mohly nízkopříjmové rodiny žádat například na volnočasové aktivity dětí, na dopravu apod.
- Většina respondentů by uvítala těsnější spolupráci sociálního odboru, škol a poskytovatelů sociálních a návazných služeb v území. Shodují se v tom, že dobrá spolupráce by umožnila zachytit problémové situace včas, a tedy je i dříve řešit nebo jim předcházet.
- Respondenti by uvítali systémovou podporu dětí a mládeže ve vztahu k volnočasovým aktivitám a možnostem rozvíjení jejich dovedností. Město Hořovice i většina obcí sice finančně podporuje sportovní a jiné volnočasové aktivity pro děti a mládež, zároveň se do této podpory „nevejdou“ nebo z ní „vypadnou“ děti z nízkopříjmových rodin.

- Některé školy či obce v ORP Hořovice nabízejí nějakou formu podpory pro děti ze sociálně znevýhodněného prostředí (doučování, úlevu od platby za volnočasové aktivity apod.), jedná se však o jednotlivé případy, nikoliv o systémovou podporu všech dětí v území.
- V území chybí služba, která by poskytovala intenzivní doučování pro děti z rodin, které nejsou samy schopny zajistit přípravu do školy.
- Jako významná se ve všech rozhovorech opakovaně ukazovala spolupráce poskytovatelů sociálních a návazných služeb a sociálního odboru. Respondenti/zástupci poskytovatelů SSL hodnotili spolupráci se sociálním odborem dlouhodobě jako kvalitní, otevřenou a smysluplnou.
- Odbor sociálních věcí, zdravotnictví a školství MěÚ Hořovice je klíčovým a aktivním účastníkem rozvoje sociálních služeb na Hořovicku. Podíl odboru na strategickém rozvoji SSL v území kladně hodnotí zástupci poskytovatelů, kteří se věnují práci s rodinami.
- Intenzivní práci s rodinami komplikuje pracovním sociálního odboru stále narůstající administrativní zátěž i často se proměňující metodická doporučení.
- S výjimkou města Hořovice a několika menších obcí nepodporují obce finančně sociální služby pro rodiny s dětmi v území. Podporu adresovanou rodinám s dětmi směřují do sportovních a jiných volnočasových aktivit, pro některé rodiny jsou však i tyto dotované aktivity finančně nedostupné.
- Všechna opatření na podporu dětí z nízkopříjmových rodin či sociálně znevýhodněného prostředí mohou být uskutečněna jen za spoluúčasti města Hořovice a dalších obcí v ORP, případně dalších aktérů (soukromí dárci, nadace apod.)

6.2 Analýza potřeb seniorů a lidí se zdravotním postižením

Data obsažená v Analýze potřeb seniorů a lidí se zdravotním postižením z pohledu sociálních pracovníků a poskytovatelů sociálních služeb v ORP Hořovice byla zpracovaná k září roku 2019.

Jaké jsou potřeby seniorů a lidí se zdravotním postižením v území ORP Hořovice? Jaké služby využívají, a jaké služby či jiné formy podpory jim naopak chybí? Jaké problémy související s jejich zdravotním stavem a životní situací řeší sami senioři a zdravotně postižení a jaké řeší ti, kdo jim je pomáhají zvládnout? Jaké konkrétní formy pomoci přispívají k tomu, že mohou senioři či lidé se ZP setrvat v domácím prostředí?

Cílem této analýzy je představit výsledky kvalitativního výzkumu, který byl zaměřen na zkoumání problematiky seniorů a lidí se zdravotním postižením. Výzkum se snaží tuto problematiku nahlédnout z různých perspektiv, ale hlavním zdrojem poznatků jsou informace získané od expertů a lidí z praxe, kteří se řešením potřeb těchto cílových skupin každodenně zabývají v rámci své práce. V průběhu našeho projektu jsme uskutečnili desítky skupinových i individuálních rozhovorů s pracovníky organizací poskytujících sociální služby (SSL), zástupci obcí (starosty menších obcí, zastupiteli, pracovníky sociálních odborů) i s lidmi, kteří pečují o své blízké v seniorském věku nebo se zdravotním postižením. Tento text shrnuje poznatky získané z těchto rozhovorů, které se týkají výše zmíněných otázek.

Charakteristika respondentů

Respondenty, z jejichž výpovědí čerpáme poznatky pro tuto analýzu, byli především vedoucí pracovníci organizací poskytujících sociální služby cílovým skupinám seniorů a lidí se ZP, dále pracovníci těchto organizací, kteří zodpovídají přímo za konkrétní oblast SSL (např. vedoucí pečovatelské služby), starostové obcí ORP Hořovice a pracovníci Odboru sociálních věcí, zdravotnictví a školství (dále „sociální odbor“) MěÚ Hořovice. V rámci pracovních setkání a individuálních i skupinových rozhovorů jsme mluvili i se zástupci pečujících rodin a také jejich odpovědi představují cenný zdroj inspirace pro tuto analýzu. Analýze potřeb pečujících rodin a lidí se ZP je věnován samostatný text (Analýza potřeb pečujících 2019), na který zde také odkazujeme.

Shrnutí hlavních zjištění

- Zájem seniorů s trvalým bydlištěm v ORP Hořovice o místo v domově pro seniory se daří uspokojit v rámci stávajících kapacit těchto zařízení. V případě akutních situací reagují vedoucí zařízení pružně a přijmou klienta např. na volné lůžko v rámci odlehčovací služby.
- V ORP Hořovice fungují tři domy s pečovatelskou službou (Hořovice, Žebrák, Komárov), jejich obyvatelé mohou v případě potřeby čerpat intenzivnější pečovatelskou službu než klienti stejné PS v terénu.
- V ORP Hořovice je dlouhodobě nedostatečná kapacita lůžek v pobytové službě domov se zvláštním režimem. Pro seniory s psychiatrickými diagnózami a problémovým chováním je tak velmi obtížné najít volné místo v pobytovém zařízení.
- Terénní pečovatelské služby působí v celém území ORP Hořovice, existují však rozdíly v jejich akčním rádiu. Některé PS působí pouze lokálně, v obcích, kde sídlí, a nejbližším okolí. Těm, které dojíždějí po celém území ORP, by pomohl větší zájem ze strany obcí a ochota přispívat na dopravu.
- Pečovatelské služby postupně upouštějí od samostatné dovážky obědů klientům. Pro poskytovatele to znamená usnadnění, pro některé klienty ale může být dovážka jídla významnou pomocí. Komerční služby nejsou pro ně vždy plnohodnotnou náhradou za obědy od PS.
- Pro cílovou skupinu lidí se zdravotním postižením v území ORP Hořovice zcela chybí některé typy sociálních služeb, například denní stacionář, sociálně terapeutické dílny, chráněné bydlení a další. Mohou využívat služby berounských organizací, zejména Dobromysli, Klubíčka a Lomikamene, pro některé rodiny a jejich blízké může být pravidelné dojíždění v mnoha ohledech náročné (časově, finančně).
- Jediné zařízení v ORP, které poskytuje službu domova pro OZP, Domov Lochovice je zřizován Magistrátem hl. města Prahy, není tedy primárně určen pro obyvatele ORP Hořovice.
- Domov Koniklec Suchomasty, který působí v sousedním ORP Beroun, sídlí v budově, která vyžaduje nákladnou rekonstrukci. Navíc ve stávajícím uspořádání neposkytuje klientům dostatečné pohodlí a soukromí. Plán rekonstrukce počítá se změnou dispozic domova, záleží ale na zřizovateli, Středočeském kraji, zda a v jakém rozsahu rekonstrukci podpoří.

- Také v případě lidí se zdravotním postižením platí, že je pro ně v území ORP Hořovice velmi malá kapacita míst ve službě domov se zvláštním režimem. Většinu odmítnutých žadatelů o místo v domovech pro OZP tvoří klienti, kteří by vzhledem k problémovému chování potřebovali právě DZR. Místo pro ně nabízí Klubíčko Beroun (ačkoliv nemají registrovanou službu domova se zvláštním režimem), které však má malou kapacitu a vzhledem k prostorovým omezením může přijmout pouze klienta, který není pro své okolí nebezpečný.
- Rovněž týdenní stacionář pro OZP nabízí v ORP Hořovice pouze Domov pro OZP Lochovice a v sousedním ORP Beroun organizace Klubíčko, pro obě zařízení platí stejná kapacitní a prostorová omezení jako pro DZR.
- Velkým problémem pro lidi se zdravotním postižením v ORP je malá nabídka zaměstnání, a to i pro ty, kteří absolvovali dvouletou praktickou školu nebo jiný učební obor. Této cílové skupině se snaží pomoci tři organizace poskytující sociální služby v sousedním ORP Beroun: Dobromysl, Klubíčko a Lomikámen, prostřednictvím sociálních podniků nebo sociálně terapeutických dílen. Přímou v ORP Hořovice se nabízí pouze služby sociální rehabilitace organizace Lomikámen, které jsou adresovány lidem s psychickým onemocněním. Až na výjimky většina lidí se ZP nenachází uplatnění na pracovním trhu.
- Pro některé seniory a lidi se ZP s nízkými příjmy mohou být sociální služby nedostupné právě kvůli nedostatku finančních prostředků. Lze předpokládat, že tato skupina se bude dále zvětšovat.
- Hospicové služby v území poskytují zdravotní služby (VČELKA domácí péče, Centrum domácí péče), někdy také pečovatelská služba. Pečovatelská služba nemůže paliativní péči nahradit, reálně se však jejími klienty stávají i lidé, kteří by takovou péčí potřebovali.
- Individuální doprava seniorů a lidí se ZP je pro rodiny časově i finančně náročná, hromadná veřejná doprava (bezbariérová) buď v území není dostupná vůbec, nebo není dostupná ve vhodných časech a v potřebném rozsahu. Pro velkou část klientů přichází s ohledem na jejich zdravotní potíže v úvahu jen individuální doprava autem.
- Skupina seniorů a lidí se ZP je natolik rozmanitá a potřeby potenciálních klientů natolik specifické, že lze jen těžko tyto potřeby kvantifikovat a vyjádřit ve statistických indikátorech, které by umožňovaly dlouhodobě naplánovat a stanovit rozsah potřebných služeb a podpory pro tyto rodiny.
- Poskytovatelé SSL pro lidi se ZP v území ORP Hořovice se snaží aktivně reagovat na proměňující se potřeby této cílové skupiny a také na potřeby pečujících rodin. Postupně doplňují a rozšiřují nabídku služeb, které mohou lidé se ZP a jejich rodiny čerpat.
- Na základě Analýzy potřeb pečujících (2019) a diskusí v rámci pracovních setkání se vedení Koniklece Suchomasty rozhodlo do příprav projektu rekonstrukce domova zahrnout také rozšíření nabídky služeb (chráněné bydlení, odlehčovací služba, denní stacionář). Rozšíření nabídky služeb je podmíněno vhodnou rekonstrukcí zařízení, jehož zřizovatelem je Středočeský kraj.

6.3 Analýza potřeb pečujících o zdravotně postižené v území ORP Hořovice

Data obsažená v Analýze potřeb pečujících o zdravotně postižené z pohledu sociálních pracovníků a poskytovatelů sociálních služeb v ORP Hořovice byla zpracovaná k březnu roku 2019.

Co potřebují rodiny, které pečují o dítě (i dospělé) se zdravotním postižením, jaké služby či jiná forma podpory jim chybí? Jaké konkrétní sociální, vzdělávací či zdravotní služby by pro své blízké uvítali, jaké volnočasové aktivity ve svém okolí postrádají, jakých odborníků (specializovaných lékařů a dalších terapeutů) se jim v každodenní péči nedostává?

Cílem této analýzy je představit výsledky kvantitativně-kvalitativního výzkumu zaměřeného na zjišťování potřeb těch, kdo dlouhodobě pečují o své blízké převážně v domácím prostředí, a to v území ORP Beroun a ORP Hořovice. Výzkum se zaměřil především na jejich potřeby v oblasti sociálních služeb (SSL), na to, jaké sociální služby pečující rodiny aktuálně využívají, co jim brání v případném větším využívání těchto služeb, zda a jaké jim chybí volnočasové aktivity pro jejich děti, jaké specialisty (lékaře, terapeuty) v okolí bydliště postrádají, jaké mají představy a očekávání do budoucna co se týče využívání SSL, řešení budoucího bydlení pro své děti atd.

Charakteristika respondentů

Výzkumný soubor tvořilo celkem 50 respondentů, 29 respondentů bylo z ORP Beroun a 21 respondentů z ORP Hořovice.³ Jednalo se nejčastěji o rodiče, většinou matky dětí s postižením, výjimku tvořilo pouze několik respondentů, kteří zastupovali poskytovatele sociálních služeb pro lidi s postižením, a jeden zástupce obce, který je vůči člověku se ZP v roli opatrovníka.

Vzhledem k velikosti cílové skupiny dětí a dospělých s postižením, kteří v obou ORP žijí, lze výzkumný soubor považovat za reprezentativní. V obou územích žije dohromady 280 respondentů ve věkové kategorii 8–26 let, kteří pobírají příspěvek na péči.⁴ Tato věková skupina byla pro náš výzkum klíčová, protože se jedná o děti, které navštěvují nějaký typ školy nebo ji nedávno ukončily. Jejich rodiče přemýšlí o jejich budoucnosti, o tom, jak budou trávit volný čas, kde budou žít a kdo se o ně postará ve chvíli, kdy oni sami toho nebudou schopni. Celkem jsme vedli rozhovory se 46 rodinami, které pečují o dítě v této věkové kategorii (8–26let), tj. můžeme říci, že výzkum shrnuje odpovědi 16 % rodin s dítětem se ZP, které žijí na Berounsku a Hořovicku.

³ Tento údaj vypovídá o tom, kde respondenti žijí, jaké místo bydliště v rozhovoru uvedli. V jednom případě uvedl respondent jako místo bydliště Jince, tj. ORP Příbram, jeho dítě navštěvuje školu v ORP Hořovice, jeho odpověď jsme tedy zařadili mezi odpovědi respondentů ORP Hořovice.

⁴ Vycházeli jsme ze statistických údajů MPSV k 31. 12. 2018, podle nich v ORP Hořovice žije 79 příjemců PnP ve věkové kategorii 8–18 let a 27 příjemců PnP ve věku 19–26 let. V ORP Beroun žije 119 příjemců PnP ve věkové kategorii 8–18 let a 55 ve věkové kategorii 19–26 let.

Většina těch, o něž respondenti pečují, má kombinované zdravotní postižení, to znamená, že se u nich potkává více závažných diagnóz. Nejčastější z nich jsou poruchy autistického spektra (PAS), často kombinované s ADHD nebo mentální retardací. Těžká či středně těžká mentální retardace je druhou nejčastější diagnózou, za níž následuje dětská mozková obrna (DMO). Tou trpí přibližně pětina z nich, většinou v kombinaci s dalšími problémy, například s epilepsií. Další diagnózou je Downův syndrom, který se vyskytl u více než desetiny dětí, ve dvou případech společně s vážným postižením srdce. Mezi vzácnější diagnózy v našem souboru patří Tourettův, Smith Magensis a Prader Wittiho syndrom, neurofibromatóza či těžká sociální fobie. Dalšími přidruženými problémy jsou smyslová postižení (ztráta zraku či sluchu). Ve všech případech se jedná o kombinace diagnóz, které děti i dospělé téměř nebo zcela vyřazují z běžného života a působí jim celou řadu komplikací a obtíží, kvůli nimž jsou významně nebo zcela závislí na péči druhých.

Shrnutí hlavních zjištění

- Pečující rodiny na Berounsku a Hořovicku jen minimálně využívají sociální služby, které by jim mohly usnadnit každodenní péči. Jako hlavní důvody uvádějí vzdálenost služeb od místa jejich bydliště, obtížnou dopravní dostupnost a finanční nákladnost těchto služeb. Vzhledem k tomu, že v současné době jsou sociální služby jako denní stacionář, odlehčovací služby, osobní asistence apod. koncentrovány v Berouně a blízkém okolí (Dobromysl, Klubíčko Vráž), je pro mnohé rodiny ze vzdálenějších míst náročné až nemožné děti či dospělé se ZP do těchto služeb dovážet.⁵
- V ORP Hořovice chybí jakákoliv terénní sociální služba pro děti a dospělé se ZP. Pobytové zařízení je v území jedno, Domov pro OZP Lochovice, jeho zřizovatelem je však Magistrát hlavního města Praha. Kapacita Domova je zároveň dlouhodobě naplněna.
- Na území ORP Beroun působí dva poskytovatelé sociálních služeb pro lidi se ZP (Dobromysl a Klubíčko), jejich služby jsou však také naplněné, nebo neodpovídají aktuální situaci nebo zájmu pečujících rodin. Konkrétně, rodiny by rády více využívaly pobytovou odlehčovací službu, nemají takový zájem o ambulantní odlehčovací službu.⁶
- Dalšími důvody, proč rodiny nevyužívají sociální služby, jsou právě naplněná kapacita konkrétní sociální služby nebo neodpovídající vhodná služba pro konkrétní dítě/dospělého a jeho zdravotní/psychické/sociální potřeby. S tím souvisí i úzkost či psychické obtíže některých lidí se ZP, které brání jejich blízkým sdílet každodenní péči s některou ze sociálních služeb.
- Finanční nákladnost služeb se netýká jen matek samoživitelek, které se starají o dítě samy, ale všech rodin, které by potřebovaly využívat služby pravidelně, ve větším rozsahu.
- Naprostá většina rodin (33 z těch, které zatím žádnou SSL nevyužívají) stojí o to využívat vhodnou sociální službu, největší zájem mají o denní stacionář, sociálně terapeutické dílny a odlehčovací služby.

⁵ Pro rodiny, které žijí v okrajových částech obou regionů, to může znamenat až 100 najetých kilometrů denně.

⁶ V ORP Beroun působí také Domov pro OZP Koniklec Suchomasty, nabídka služeb tohoto zařízení však neodpovídá současným potřebám cílové skupiny, kterou tvořili rodiče převážně školních dětí.

- 9 rodin by využilo služby denního stacionáře okamžitě, tj. od roku 2019. Dalších 14 rodin by chtělo začít čerpat tyto služby v horizontu následujících tří let (2020–2022). 16 rodin by uvítalo možnost využívat okamžitě sociálně terapeutické dílny, 15 rodin by od roku 2019 využilo odlehčovací služby.
- Pokud jde o volnočasové aktivity, nadpoloviční většina dětí či dospělých se ZP ve současné době neúčastní žádné volnočasové aktivity. Hlavní důvody jsou následující: nabídka aktivit neodpovídá potřebám dítěte/dospělého (33 respondentů), finanční nákladnost (11), vzdálenost od místa bydliště (9), obtížná dopravní dostupnost (8).
- Největší zájem projeví rodiče dětí se ZP o sportovní či pohybové aktivity (72 %), ty by měly dítě rozvíjet všestranně, neměly by být zaměřené na výkon. Další část rodičů měla zájem o výtvarné nebo hudební aktivity. Jakékoliv aktivity by měly být přizpůsobeny možnostem dětí.
- V území chybí pečujícím rodinám někteří odborníci, především stomatologové (49 % z těch, kdo odpověděli), psychiatři (46 %) a psychologové (44 %). Rodiny dále pociťují nedostatek logopedů (41 %), fyzioterapeutů (21 %) nebo neurologů (15 %).
- Všichni rodiče, s nimiž jsme vedli individuální nebo skupinové rozhovory, vnímají jako naléhavou perspektivu pro své děti do budoucna. Potřebují mít jistotu, že o jejich děti bude dobře a kvalifikovaně postaráno, až oni sami zestárnou.
- Naprostá většina rodin by si pro své děti/dospělé se ZP přála možnost bydlet v chráněném bydlení (více než 2/3), týdenním stacionáři (44 %) nebo podporovaném bydlení (38 %) v závislosti na charakteru postižení.
- Pokud by v území vznikla svépomocná skupina pečujících rodin, 88 % pečujících by stálo o to dostávat pravidelně informace o jejich aktivitách, 68 % z těch, kdo odpověděli, by se rádi na aktivitách svépomocné skupiny podílelo.

6.4 Analýza lidí ohrožených sociálním vyloučením v území ORP Hořovice

Data obsažená v Analýze potřeb lidí ohrožených sociálním vyloučením z pohledu sociálních pracovníků a poskytovatelů sociálních služeb v ORP Hořovice byla zpracovaná k říjnu roku 2019.

Kdo jsou lidé, kteří jsou nejen z pohledu sociálních služeb ohroženi sociálním vyloučením? Mění se v posledních několika letech problémy, s nimiž se jednotlivci i celé rodiny na sociální pracovníky obracejí? Mění se skladba klientů, jejich charakteristiky?

Jaké jsou hlavní problémy lidí, kteří se z nejrůznějších důvodů ocitli v nepříznivé životní situaci a dlouhodobě v ní setrvávají? Které z těchto problémů se daří řešit v rámci odbornosti a kompetence sociálních pracovníků a které problémy přesahují možnosti jejich působení a rozhodování?

Jak sociální pracovníci vnímají vzájemnou spolupráci různých odborníků a institucí v oblasti podpory lidí ohrožených sociálním vyloučením v ORP Hořovice? Jak podle nich funguje spolupráce

s odborníky a institucemi mimo oblast sociálních služeb, například se zástupci obcí? Jak prakticky probíhá spolupráce odboru sociálních věcí, zdravotnictví a školství a jednotlivých neziskových organizací při řešení konkrétních situací? Cílem následujícího textu je odpovědět na uvedené otázky a současně navrhnout některá dílčí doporučení.

Vymezení cílové populace

Definovat cílovou skupinu lidí, kteří jsou ohroženi sociálním vyloučením, není úplně snadné.⁷ Sociální vyloučení chápou sociální vědy jako vyčleňování lidí či skupin ze života společnosti, které se projevuje v různých oblastech – ekonomické, sociální, kulturní, politické či prostorové. Sociální vyloučení se může projevovat také v symbolické rovině. Jednotlivci či sociální skupiny se nemohou podílet na různých aktivitách společnosti a ocitají se na okraji společnosti (marginalizace) nebo jsou ze společnosti nějakým způsobem vyloučeni (sociální exkluze). Velmi podobně (a stručně) vymezuje sociální vyloučení zákon o sociálních službách jako „vyčlenění osoby mimo běžný život společnosti a nemožnost se do něj zapojit v důsledku nepříznivé sociální situace“.⁸ Sociální marginalizace či vyloučení se mohou projevovat jen v některých výše uvedených sférách nebo ve více z nich.

Sociální vyloučení často úzce souvisí s chudobou, nemusí tomu ale být vždy tak. Sociální vyloučení se může dotýkat i lidí, kteří mají dostatek finančních prostředků, přesto jsou nějakým způsobem vyloučeni z běžného života. Příkladem mohou být lidé se zdravotním postižením nebo duševním onemocněním, rodiny pečující dlouhodobě o své blízké, senioři nebo cizinci.

V posledních letech bývá někdy sociální vyloučení spojováno/ztotožňováno s tzv. vyloučenými lokalitami, v nichž žijí lidé, kteří nejsou „vyloučení“ jen prostorově, ale také z účasti na ekonomických, kulturních, vzdělávacích a dalších aktivitách.⁹ Takové pojetí sociálního vyloučení je velmi úzké a brání nám všimnout si, že sociální vyloučení se týká mnohem většího počtu lidí a širěji definované skupiny.

Jak rozšířené může být riziko sociálního vyloučení, naznačuje rozsáhlý kvantitativní výzkum „Česká společnost po třiceti letech“, který pro Český rozhlas připravil tým sociologů.¹⁰ Autoři výzkumu rozdělili obyvatele České republiky do šesti sociálních skupin a jednu z těchto skupin pojmenovali

⁷ V textu používáme termín „lidé ohrožení sociálním vyloučením“ místo označení „osoby ohrožené sociálním vyloučením“. Označení „osoby ohrožené sociálním vyloučením“ (OOSV) považujeme za odtažitě a odcizující.

⁸ Zákon o sociálních službách č. 108/2006 Sb.

⁹ To se projevilo i v našem výzkumu při rozhovorech s některými starosty, kteří uváděli, že v jejich obci žádní lidé ohrožení sociálním vyloučením nežijí. Téměř vždy pak v průběhu rozhovoru vyplynulo, že v obci žijí například rodiny cizích státních příslušníků bez znalosti českého jazyka, senior upoutaný na vozík nebo matka samoživitelka bez podpory širší rodiny.

¹⁰ Česká společnost po třiceti letech, https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/ceska-spolecnost-vyzkum-tridy-kalkulacka_1909171000_zlo

jako tzv. „strádající třídu“. Příslušníky této „strádající třídy“ je 18 % populace české společnosti. V této skupině tvoří větší podíl ženy (60 %), generačně jde napříč všemi generacemi, o něco častěji sem ale patří lidé v důchodu. Je to jediná třída, která nedisponuje žádným socioekonomickým kapitálem. Lidé, které bychom mohli do této třídy zařadit, nejdou majetní, často jsou zadlužení. Pracují zpravidla v manuálních profesích, ve stavebnictví apod. Chybí jim podpora rodinných a přátelských sociálních sítí. Postrádají ekonomické a další zdroje, které by jim pomohly jejich situaci zlepšit.

Velká část cílových skupin, jimž jsme se věnovali v rámci výzkumných rozhovorů i celého komunitního plánování (pracovní skupiny apod.), jsou lidé, kteří jsou ohroženi sociálním vyloučením nebo jsou již reálně v některých ohledech sociálně vyloučeni. V prvním případě se jedná o již zmiňované seniory, lidi se zdravotním postižením nebo duševním onemocněním, pečující rodiny, matky samoživitelky nebo cizí státní příslušníky bez znalosti českého jazyka. V druhém případě může jít o dlouhodobé klienty sociálního odboru, lidi závislé na návykových látkách nebo lidi bez domova. Ani takové rozlišení však není dostačující, mnohdy nemusí být riziko sociálního vyloučení na první pohled viditelné (například matka samoživitelka s dítětem se zdravotním postižením, která má zaměstnání) a konkrétní situace jednotlivců i rodiny jsou vždy složitější.

Pro účely následující analýzy i celého komunitního plánování je však důležité přemýšlet v široce definovaných kategoriích sociálního vyloučení, tj. tak, abychom riziko sociálního vyloučení nepřipisovali jen lidem bez domova nebo lidem závislým na návykových látkách.

Shrnutí hlavních zjištění

- V území ORP Hořovice působí některé sociální a návazné služby, které mohou využívat lidé ohrožení sociálním vyloučením. Jedná se například o sociální rehabilitaci pro lidi s duševním onemocněním, terénní programy pro dospělé v nepříznivé životní situaci, terénní programy pro lidi závislé na návykových látkách, terénní program pro lidi bez domova, denní centrum nebo bezplatné právní a psychologické poradenství. V území působí také azylový dům pro ženy a pro rodiče s dětmi.
- Další sociální a návazné služby se nacházejí v sousedním ORP Beroun, konkrétně ve městě Beroun. Jsou to například sociální služby pro lidi bez domova, azylový dům pro muže či noclehárna. V Berouně dále působí několik organizací, které poskytují občanské a právní poradenství, intervenční krizové centrum pro lidi ohrožené (nejen) domácím násilím nebo několik dluhových poraden.
- Do roku 2019 nefungovala v území dluhová poradna ani jiné bezplatné právní poradenství. V průběhu roku 2019 začala fungovat bezplatná právní poradna na Městském úřadě Hořovice, na podzim 2019 otevřela právní poradnu v Hořovicích také Charita Beroun. Obě poradny nabízejí také dluhové poradenství.

- Ve městě Hořovice i v okolních obcích chybí dostupné bydlení pro jednotlivce i rodiny s nízkými příjmy, pro rodiče samoživitele nebo pro dospělé děti, které odcházejí z dětského domova.
- V území je nedostatek obecních či městských bytů pro lidi v seniorském věku s nízkými příjmy nebo pro lidi se zdravotním postižením či chronickými onemocněními, kteří jsou schopni se o sebe postarat, zároveň kvůli svému zdravotnímu stavu nemají dostatečné příjmy na vlastní bydlení nebo komerční pronájem. Týká se to také bytů se zvláštním určením.
- V území přibývá seniorů s nízkými příjmy (bez nároku na důchodové zabezpečení), kteří nemají finanční prostředky na úhradu sociálních služeb (domov pro seniory i další terénní sociální služby).
- Díky aktivitě sociálního odboru působí na Městském úřadu Hořovice bezplatná psychologická poradna, která je klientům k dispozici 1 za 14 dní.
- Nabídka sociálních služeb pro lidi bez domova se od roku 2019 rozšířila o denní centrum a projekt Teplá židle.
- Poskytnutí sociálních služeb většímu počtu lidí bez domova by umožnilo zmapování lokalit v menších obcích ve spolupráci se zástupci obcí.
- Početnou skupinu lidí ohrožených sociálním vyloučením představují na Hořovicku cizinci. Jejich počet za poslední dva roky výrazně stoupl v souvislosti s rozvojem průmyslových zón v území. Vzrostl také počet rodin s dětmi, jejichž rodiče přišli do ČR za prací.
- Část cizinců na Hořovicku je ohrožena nevhodnými pracovními a bytovými podmínkami, závislostí na pracovních agenturách, nedostatečnou znalostí jazyka a právních norem České republiky nebo nelegálním statutem na území republiky. To vše přispívá k jejich minimální integraci do české společnosti.
- Na Hořovicku působí terénní služby pro lidi s duševním onemocněním. Záměrem organizace Lomikámen, která tyto služby nabízí, je postupný rozvoj terénních i ambulantních služeb tak, aby co nejvíce lidí s duševním onemocněním mohlo žít v běžné společnosti s podporou odborné pomoci. Konkrétním krokem by měl být vznik Centra duševního zdraví s multidisciplinárním týmem odborníků.
- Skupina lidí závislých na návykových látkách se postupně proměňuje, častěji se jedná o lidi žijící doma, nikoliv o uživatele „na ulici“.
- Odbor sociálních věcí, zdravotnictví a školství MěÚ Hořovice je klíčovým a aktivním účastníkem rozvoje sociálních služeb na Hořovicku. Podíl odboru na řešení praktických situací i na strategickém rozvoji SSL v území kladně hodnotí zástupci všech poskytovatelů.
- S výjimkou města Hořovice a několika menších obcí nepodporují obce finančně sociální služby pro lidi ohrožené sociálním vyloučením.

Strategická část

7 SWOT analýza

Předkládaná analýza vychází z celého procesu komunitního plánování sociálních služeb, respektive z předchozích analytických kroků, a obsahuje souhrnné hodnocení vnitřních silných a slabých stránek (popis vnitřního stavu v území realizace projektu v oblasti sociálních a návazných služeb) a vnějších příležitostí a ohrožení (popis vnějších faktorů, které na systém pomoci sociálních a návazných služeb působí). Důležitými podklady pro zpracování SWOT analýzy byly vyhodnocení stávajícího komunitního plánu, vypracované analýzy (Popis území, Analýzy poskytovatelů, Analýzy potřeb uživatelů), jednání pracovních skupin, řídicí skupiny a práce odborného realizačního týmu projektu, rozhovory s poskytovateli sociálních služeb, se starosty obcí ORP Hořovice, rozhovory a skupinová setkání s pečujícími.

Níže uvedená SWOT analýza vychází z aktivit realizovaných v období od ledna 2018 do června 2019.

Analýza řeší celé území ORP Hořovice a představuje základ pro formulaci navrhovaných priorit.

Následující část zahrnuje všechny cílové skupiny: senioři a lidé se zdravotním postižením, rodina, děti a mládež, lidé ohrožení sociálním vyloučením.

51

SILNÉ STRÁNKY

- aktivní a dobře fungující proces komunitního plánování pro celé ORP
- existence nízkoprahového zařízení pro děti a mládež – doučování, tanec, etoped, pracovní kouč
- existence DPS Hořovice, Komárov a Žebrák
- provoz sociálního podniku pro osoby se zdravotním postižením – Dobromysl, z.ú., Sociální podnik Klubák, z.ú., Lomikámen, z.ú
- existence služby – terénní program a denní centrum pro osoby bez přístřeší
- existence služby – terénní program pro osoby závislé na návykových látkách
- existence služby – ambulantní a terénní program sociální rehabilitace pro osoby s duševním onemocněním
- dostupná služba azylového domu – pro rodiny s dětmi, ženy, muže, včetně noclehárny pro muže
- zajištění SAS pro rodiny s dětmi, sanace rodiny – Charita Beroun
- provoz bezplatné právní poradny pro občany ORP Hořovice
- dostupné odborné psychologicko-sociální poradenství
- působení terénního programu pro osoby v nepříznivé sociální situaci (Poradna pro občanství/občanská a lidská práva)
- provoz charitního obchodu Charity ŠOP – Charita Beroun

- působení terénní hospicové péče
- dostupná domácí zdravotní péče

- kvalitní sociální práce OSVZaŠ v potřebné kapacitě
- zpracovaný přehledný katalog SSL a návazných služeb
- provozování webového portálu sociálním odborem www.pruvodcepomoci-horovice.cz
- mezioborová spolupráce (Mikroregion Hořovicko, OSVZaŠ, poskytovatelé SSL a NS, městská policie, aktivní komise prevence kriminality)
- funkční komise prevence kriminality
- Městská policie pro Hořovice, Tlustice, Komárov a Osek
- zajištění programů primární prevence města Hořovice
- funkční bezpečnostní systém MKPS

- existence speciální třídy v MMSŠ Hořovice a v ZŠ Zaječov
- (speciální) Základní škola, Žebrák, Hradní 67

- bezplatná autobusová doprava po Hořovicích pro všechny občany
- pestrá nabídka placených volnočasových aktivit pro děti a rodiny s dětmi
- nabídka volnočasových aktivit pro seniory
- nabídka sportovních aktivit pro veřejnost
- realizace kulturních akcí pro veřejnost
- otevřená, volně dostupná hřiště pro děti do 12 let

52

SLABÉ STRÁNKY

- v rámci SK chybí kapacity pobytových zařízení pro seniory a lidi v produktivním věku, které jsou bez příjmů, tzn. i pro občany ORP Hořovice
- nejsou pobytová zařízení pro seniory bez nároku na výplatu důchodu
- neexistuje systém dostupného bydlení pro lidi nacházející se v tíživé životní situaci
- v území není dluhová poradna

- chybí dostupný denní a týdenní stacionář pro děti i dospělé OZP
- chybí chráněné a podporované bydlení pro OZP
- nedostatečná kapacita odlehčovacích služeb a osobní asistence
- nedostupná nabídka pracovních míst pro OZP
- absence svépomocných skupin a klubu seniorů
- chybí terénní psychiatrická péče (CDZ), nedostatek dětských psychologů a psychiatrů

- absence sociální či návazné služby pracující s cizinci a jejich dětmi (školní problematika, zdravotní stav, zaměstnání, bydlení, poplatky městu, daně)
- nedostatečné kapacity domovů se zvláštním režimem
- provizorní prostory pro NZDM

- chybějící mapy bariér veřejných budov a komunikací obcí
- omezená dostupnost bezplatné hromadné dopravy pro seniory a OZP v některých zastávkách
- pro spádové území není dostupné protialkoholní a protitoxikomanické záchytné zařízení pro akutně intoxikované (7/24 pro osoby pod vlivem návykové látky)
- nepřístupná sportovní hřiště
- absence prostor pro aktivní trávení volného času neorganizovanými způsoby pro mládež 13+

PŘÍLEŽITOSTI

- zájem města Hořovice na pokračování aktivního procesu KPSS a kontinuální sledování potřeb obyvatel území
- rozšíření úvazku koordinátora KPSS pro ORP Hořovice
- zájem poskytovatelů o spolupráci – mezioborová spolupráce
- větší a lepší informovanost občanů o možnostech pomoci, o nabídce SSL a NS (koordinátor pomoci)
- vzdělávání a kontinuální podpora managementu a pracovníků v sociálních službách (kvalitní supervize)
- rozvoj spolupráce s obcemi při zajištění financování SSL v regionu, a tím i stability služeb
- vytvoření systému financování sociálních služeb poskytovaných v ORP Hořovice prostřednictvím příspěvků jednotlivých obcí ORP/jednotný systém poskytování příspěvků obcí na SSL
- zřízení sociálně zdravotního finančního fondu na podporu fyzických osob v tíživé životní situaci
- rozvoj sociální práce na obcích (i u obcí 1. a 2. typu)
- rozšíření kapacit denních a týdenních stacionářů pro OZP
- navýšení kapacit domovů se zvláštním režimem
- rozvoj a dostupnost sítě terénních služeb
- podpora sociální rehabilitace CS i ve vztahu k podporovanému zaměstnávání
- podporované bydlení pro jednotlivé CS
- podpora svépomocných skupin
- jednání s KÚ SK o využití budovy bývalého internátu SOŠ a SOU Hořovice pro SSL
- podpora zavedení dotované asistované dopravy
- hledání zdrojů na zřízení dluhové poradny v regionu (ve spolupráci s obcemi)
- využití asistivních a SMART technologií
- rozvíjející se spolupráce OSVZaŠ a zástupců školství

- rekonstrukce budovy městského kina – multifunkční objekt pro kino, terapeutickou kavárnu Jiná káva, sály k pronájmu, kanceláře svazů
- opakované zapojování studentů do veřejné problematiky
- zapojování představitelů města do rozvoje komunity, spolupráce města Hořovice a občanů
- využívání dotačních výzev a zdrojů včetně udržitelnosti realizovaných projektů
- zpřístupnění a nabídka sportovišť (hřiště pro mládež 12+)
- změna podmínek pro žadatele na získání nízkonákladového bydlení
- jednotný nástroj evidence žadatelů o pobytové služby na obecní a krajské úrovni

OHROŽENÍ

- nedostatečná kapacita služeb a narůstající počet lidí s nízkými příjmy a bez nároku na výplatu důchodu
- nedostatečný bytový fond města Hořovice
- neexistuje systém dostupného bydlení pro lidi nacházející se v nepříznivé životní situaci
- nedostatek sociálních lůžek v nemocnicích x setrvání v nemocnici kvůli špatné sociální situaci
- posuzování situace žadatelů ze strany posudkových lékařů
- nestabilita a závislost poskytovatelů sociálních a návazných služeb na dotacích a jednoletém financování
- komunikace a spolupráce s koordinátorkou plánování sociálních služeb Středočeského kraje/problematická komunikace a spolupráce s KÚ SK
- nedostatek sociálních pracovníků na trhu práce a omezení rozsahu poskytovaných služeb z důvodu nedostatku personálních kapacit
- odchody odborníků a „srdcařů“ ze sociálních služeb z důvodu nízkých příjmů a profesního „vyhoření“
- nesprávný výklad směrnice GDPR vedoucí k omezení komunikace mezi subjekty spolupracujícími na řešení problémů klientů
- byrokratické zatížení všech zúčastněných stran
- nedostatečná informovanost představitelů obcí i veřejnosti o možnostech řešení obtížných životních situací
- obavy a nedostatečná informovanost veřejnosti o důležitosti poskytování sociálních služeb pro ohrožené cílové skupiny
- nárůst agenturních zaměstnanců – cizích státních příslušníků bez vlastního zázemí (ubytovny)
- běžná dostupnost lehkých drog (alkohol, cigarety, marihuana) pro nezletilé

8 Vize

Město Hořovice klade důraz na kvalitu života místních občanů a pomáhá těm, kteří se nacházejí v těžké životní situaci.

Spolupracuje s poskytovateli sociálních a návazných služeb na zajištění dostupné pomoci rodinám s dětmi, mládeži, seniorům, lidem se zdravotním postižením a lidem ohroženým sociálním vyloučením.

Město Hořovice má fungující síť služeb a dalších spolupracujících odborníků, kteří se na pomoci podílejí.

9 Prioritní oblasti na období 2020–2024¹¹

Takto definované priority pro období 2020 až 2024 včetně popisu byly schváleny členy Řídící skupiny 19. 6. 2019. Na tuto kapitolu navazuje akční plán na období 2020 až 2021. V následujícím období, po vyhodnocení předešlých AP, budou zpracovány AP na roky 2022 až 2023.

Priorita č. 1:

Podpora prevence a řešení rizikových jevů u dětí, mládeže a rodin

Jako jeden z možných a důležitých prostředků prevence sociálně rizikových jevů u dětí, mládeže a rodin je poskytování terénních a ambulantních sociálních služeb, ale i podpora preventivních programů, realizovaných různými zájmovými sdruženími, neziskovými organizacemi zaměřenými na práci s dětmi ze sociálně slabých rodin a dalších.

Priorita č. 2:

Rozvoj služeb podporujících setrvání lidí různých cílových skupin v domácím prostředí

Oblast terénních a ambulantních služeb je středem zájmu všech cílových skupin. Současná nabídka nepokrývá potřebu celého území. V rámci této priority dojde k navržení konkrétních kroků, které povedou k zajištění podpory oblasti terénních a ambulantních služeb a zohlednění specifik různorodých cílových skupin včetně pečujících o své blízké.

Priorita č. 3:

Podpora služeb pro dospělé sociálně vyloučené nebo sociálním vyloučením ohrožené

Sociální práce je důležitou součástí práce s lidmi sociálně vyloučenými a sociálním vyloučením ohroženými. Problematika zahrnuje jak monitoring, zaměření se na zdravotní oblast, nízkoprahové služby, tak i různé formy pobytových služeb a alternativní formy spolupráce jako je projekt „Teplá židle“ apod.

Priorita č. 4:

Rozvoj služeb a různých forem bydlení pro sociálně znevýhodněné rodiny a jednotlivce

V oblasti bytové politiky je potřebné se zaměřit na možnosti bydlení v souvislosti se sociální problematikou, pro jednotlivce, lidi se zdravotním postižením, seniory a další, aby měli možnost řešit svoji tíživou situaci.

¹¹ V tomto textu jsou používány termíny: podpora, rozvoj a vznik v následujících významech:

PODPORA - jedná se o udržení současných služeb a jejich rozsahu/kapacity/časové dostupnosti/cílových skupin apod.

ROZVOJ - jedná se o služby, které v našem území působí a je potřeba je rozšířit kapacitně, cílovými skupinami, časovou dostupností, činnostmi služby, včetně dostupnosti v rámci území.

VZNIK - jedná se o službu, která v našem území dostupná není a je potřeba. Pod pojmem vznik je myšleno i zajištění služby, která působí mimo naše území.

Priorita č. 5:

Podpora poradenských a podpůrných služeb v Hořovicích a rozvoj ve spádových obcích

Součástí řešení problémů občanů souvisejících s jejich těžkou životní situací jsou poradenské služby různého zaměření. Rozsah poradenských služeb je velmi široký a jeho dostupnost je důležitá. Jedná se o oblasti dluhového poradenství, sociálně-právního poradenství apod. Je nutné v této oblasti reagovat na reálnou potřebu, dostupnost a vzájemnou spolupráci.

Priorita č. 6:

Zvýšení kvality a rozvoj kapacity služeb domovů pro seniory a domovů se zvláštním režimem

Pobytové služby jsou významnou součástí systému sociálních služeb. Pokračování v jejich podpoře a rozšiřování jejich nabídky na základě skutečné potřeby je na území ORP důležité. V rámci této priority budou navržena opatření pro zajištění udržitelnosti a rozvoje pobytových služeb pro seniory a lidi se zdravotním postižením.

Priorita č. 7:

Podpora pracovního uplatnění lidí se znevýhodněním

Uplatnění lidí znevýhodněných na trhu práce, tzn. lidí se zdravotním postižením, pečujících a dalších je velmi problematické. Zviditelnění daného problému a podpora jeho řešení jsou pro zapojení znevýhodněných lidí na trhu práce podstatné. Navrhované postupy budou v souladu s možnostmi všech zúčastněných stran.

Priorita č. 8:

Rozvoj a zkvalitnění procesu plánování sociálních služeb a rozvoj informovanosti

Metoda komunitního plánování sociálních služeb je na území ORP Hořovice podporována od roku 2012. Jedním ze základních principů této metody je její cykličnost. Bez její podpory nejsou výstupy plánu dosažitelné. Dále je cílem této priority propojit informace o jednotlivých poskytovatelích sociálních a návazných služeb pro různé cílové skupiny občanů a současně síť poskytovaných služeb zkvalitnit.

Akční plán a jeho jednotlivá opatření jsou rozpracována do projektových karet, které obsahují:

- popis a zdůvodnění potřeby,
- plánované klíčové aktivity,
- cílovou skupinu,
- předpokládané výstupy,
- dopad na cílovou skupinu,
- realizátory a partnery,
- harmonogram,
- předpokládané finanční náklady,
- možné zdroje financování.

Akční plán ORP Hořovice na roky 2020 až 2021 je přílohou č. 8 tohoto dokumentu.

10 Způsob monitoringu a vyhodnocení platného plánu

Komunitní plán může pracovat se třemi úrovněmi monitorovacích ukazatelů. V nejobecnější úrovni jde o ukazatele udržitelnosti procesu, které zajišťují pokračování započatého procesu komunitního plánování sociálních služeb na území ORP Hořovice.

V druhé rovině jsou vypracovány ukazatele dopadu jednotlivých priorit, které z komunitního plánu vyplývají. Mají dlouhodobý efekt, měřitelný na konci a v průběhu procesu formou průzkumu vhodně zvolených indikátorů dle dané oblasti.

Nejkonkrétnější podobu mají ukazatele, které hodnotí průběh a výsledky jednotlivých opatření. Nastavení výsledků/výstupů jednotlivých opatření je uvedeno u každého opatření předkládaného plánu.

Jedním z dalších možných ukazatelů, jak proces komunitního plánování funguje, může být např. setkávání pracovních skupin a jednání řídicí skupiny. Setkání řídicí skupiny bude probíhat minimálně 2x v roce.

Jedenkrát v roce bude zpracována zpráva o průběhu plnění plánu, tj. vyhodnocení jeho naplňování.

Akční plány je možné doplnit formou dodatků, kterými lze doplnit opatření, případně upřesnit již schválená opatření.

Proces zpracování dodatků je následující:

- dodatek navrhuje subjekt/organizace či občan na jednání pracovních skupin nebo na Odboru sociálních věcí, zdravotnictví a školství MěÚ Hořovice,
- společně s koordinátorem plánování je zpracováno znění dodatku,
- návrh je projednán s vedením Odboru sociálních věcí, zdravotnictví a školství MěÚ Hořovice,
- finální podoba dodatku je zpracována Koordinátorkou sociálních služeb města Hořovice,
- zpracování dodatku respektuje strukturu platného akčního plánu a členění jednotlivých opatření,
- dodatek je předložen Řídicí skupině ke schválení a následně Radě města Hořovice.

11 Přílohy

- **Příloha č. 1:** Základní popis území ORP Hořovice z hlediska potřeb komunitního plánování sociálních služeb (2019): Centrum pro komunitní práci střední Čechy
- **Příloha č. 2:** Popis poskytovaných sociálních a návazných služeb v území ORP Hořovice (2019): Centrum pro komunitní práci střední Čechy
- **Příloha č. 3:** Popis a vyhodnocení finančních zdrojů pro poskytování sociálních a návazných služeb na území ORP Hořovice (2019): Centrum pro komunitní práci střední Čechy
- **Příloha č. 4:** Rodina, děti, mládež v ORP Hořovice: Analýza potřeb z pohledu sociálních pracovníků a poskytovatelů sociálních služeb (2019): Centrum pro komunitní práci střední Čechy
- **Příloha č. 5:** Senioři a lidé se zdravotním postižením v ORP Hořovice: Analýza potřeb z pohledu sociálních pracovníků a poskytovatelů sociálních služeb (2019): Centrum pro komunitní práci střední Čechy
- **Příloha č. 6:** Analýza potřeb pečujících o zdravotně postižené v území ORP Hořovice (2019): Centrum pro komunitní práci střední Čechy
- **Příloha č. 7:** Lidé ohrožení sociálním vyloučením v ORP Hořovice: Analýza potřeb z pohledu sociálních pracovníků a poskytovatelů sociálních služeb (2019): Centrum pro komunitní práci střední Čechy
- **Příloha č. 8:** Akční plán města Hořovice a ORP pro oblast sociálních a návazných služeb na roky 2020 až 2021 (2019): Centrum pro komunitní práci střední Čechy
- **Příloha č. 9:** SOCIÁLNÍ SLUŽBY NA HOŘOVICKU Katalog poskytovatelů sociálních a návazných služeb pro Hořovice a spádové obce (2019): Centrum pro komunitní práci střední Čechy

12 Použité zkratky

AD	Azylový dům
AP	Akční plán
CS	Cílová skupina
CPKP	Centrum pro komunitní práci střední Čechy
ČČK	Český červený kříž
ČR	Česká republika
ČSÚ	Český statistický úřad
DDM	Dům dětí a mládeže
DZR	Domov se zvláštním režimem
ESF	Evropský sociální fond
EU	Evropská unie
KPSS	Komunitní plán/ování sociálních a návazných služeb
MAS	Místní akční skupina
MěÚ	Městský úřad
MHD	Městská hromadná doprava
MPSV	Ministerstvo práce a sociálních věcí
MŠ	Mateřská škola
NN	Nepřímé náklady
NNO	Nestátní nezisková organizace
NS	Návazné služby
o.p.s.	Obecně prospěšná společnost
OPZ	Operační program Zaměstnanost
ORP	Obec s rozšířenou působností
o.s.	Občanské sdružení
OSPOD	Oddělení sociálně-právní ochrany dětí
OSVZaŠ	Oddělení sociálních věcí, zdravotnictví a školství
OZP	Osoby se zdravotním postižením
Plán	Plán je zkratkou pro Komunitní plán sociálních služeb města Hořovice a obcí ORP.
PnP	Příspěvek na péči

PS	Pracovní skupina
p.s.	Pobočný spolek
ŘS	Řídící skupina
SLBD	Sčítání lidu, domů a bytů
SO	Spádové obce
SO ORP	Správní obvod obce s rozšířenou působností
SPOD	Sociálně-právní ochrana dětí
Spol. s r.o.	Společnost s ručením omezeným
SPRSS	Střednědobý plán rozvoje sociálních služeb
SSL	Sociální služba/y
SWOT	Analýza slabých a silných stránek, příležitostí a hrozeb
ÚP	Úřad práce
ZP	Zdravotní postižení
z.s.	Zapsaný spolek
ZŠ	Základní škola
ZTP	Průkazy osob se zdravotním postižením
z.ú.	Zapsaný ústav
37 obcí ORP	Zahrnuje 36 obcí ORP + město Hořovice